

2017-2019 DÖNEMİ
MESS GRUP TOPLU SÖZLEŞME SÜRECİNDE
METAL İŞÇİSİNİN GERÇEĞİ

BİRLEŞİK METAL-İŞ

2017-2019 DÖNEMİ
MESS GRUP TOPLU SÖZLEŞME SÜRECİNDE
METAL İŞÇİSİNİN GERÇEĞİ

DİSK

BİRLEŞİK METAL-İŞ

BİRLEŞİK METAL-İŞ

Tünel Yolu Cad. No.2 34744 Bostancı-İstanbul

Tel: 0216 380 8590 Fax: 0216 410 6626

www.birlesikmetal.org

bilgi@birlesikmetal.org

Basım Tarihi: Ocak 2018

Teknik Hazırlık: Birleşik Metal-İş

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	1
Grup TİS Süreci.....	1
Metal Patronları Karlarına Kar Kattı	1
Verimlilik, Rekabet	2
İşçilerin Cebinden Patronların Kasasına.....	2
Enflasyon Kimin Enflasyonu?	3
Teklifimiz	3
GİRİŞ.....	5
1. Metal işkolunda örgütlülük.....	5
2. MESS'le TİS süreci.....	5
1. METAL SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ.....	6
1.1 Metal sektörü Türkiye-AB karşılaştırması.....	7
2. METAL SEKTÖRÜNDE DURUM: ÜRETİM, SATIŞ, CİROLAR, KARLAR.....	8
2.1 Metal sektöründe gelişmeler	8
2.2 Üretim artışı.....	9
2.2.1 OTOMOTİV	10
2.2.1.1 Otomotiv sektörü.....	10
2.2.1.2 Otomobil ihracatı.....	11
2.2.2 BEYAZ EŞYADA DURUM.....	12
2.2.3 DEMİR ÇELİKTE DURUM	16
2.3 VERİMLİLİK.....	17
2.3.1 Sektörlere Göre Kapasite Kullanım Oranları	18
2.3.2 Avrupa Birliği Ülkelerinde İşgücü Saat Maliyeti.....	19
2.3.3 Türkiye'de İşçiler Çok mu Rapor Alıyor?.....	20

2.4 KARLILIK.....	23
2.4.1 İSO ilk 500 Büyük Sanayi Kuruluşunda Üretimden Satışlar ve Faaliyet Karları	23
2.4.2 Metal Sektöründe Cirolar.....	26
2.4.3 Sanayide Cirolar Artıyor.....	26
2.5 TEŞVİKLER	27
2.5.1 İşverenler son dönemin en büyük teşviğini aldı	27
2.5.2 Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın Bütçe Sunuş Konuşmalarında Teşvikler.....	27
2.5.3 İşverenlere Yapılan Teşvikler.....	28
3. ENFLASYON HESAPLAMASI VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ	29
3.1 Enflasyon nedir? Nasıl hesaplanmaktadır?	30
4. SENDİKAMIZIN TOPLU SÖZLEŞME TEKLİFİ.....	32
4.1 Ücret Teklifimiz:.....	32
4.2 Sosyal Haklar.....	33
4.3 İdari Maddeler.....	33

ÖZET

MESS ile sürdürülmekte olan grup toplu sözleşmesi yaklaşık 180 işyerinden 130 bin metal işçisini doğrudan ilgilendirmektedir. Bu sözleşme sadece 130 binin üzerinde metal işçisini ve onların ailelerini değil, başta sendikalı işçiler olmak üzere Türkiye işçi sınıfının diğer kesimlerini de etkileme gücüne sahiptir.

Metal işkolunda örgütlülük, diğer işkollarından daha yoğundur. Rakamlarla ifade etmek gerekirse Türkiye’de sendikal örgütlülük oranı %11,95 olmasına karşın Metal İşkolunda örgütlülük oranı yüzde 18 dolaylarındadır.

Grup TİS Süreci

Metal İşkolunun işveren örgütü MESS ile yapılan 2017-2019 dönemi grup toplu sözleşme görüşmeleri süreci, 6 Ekim 2017 tarihinde yapılan İlk toplantı ile başlamış ve 1 Aralık 2017 tarihinde uyuşmazlık tutanağı tutulması ile devam etmiştir. Arabulucu ile 5 Ocak 2018 tarihinde yapılan toplantıda da anlaşma sağlanamamış, 6356 Sayılı kanun gereği bu toplantı sonrası Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arabulucu raporunu Sendikamıza göndermiştir. Arabulucu raporunun 17.12.2018 tarihinde Sendikamız ulaşması ile birlikte grev sürecine girilmiştir.

Sendikamız teklifi 78’i asıl madde, 5’i geçici madde ve 14’ü ek madde olmak üzere toplam 97 maddedir. Görüşme sürecinde 33 madde kabul edilmiştir. Kabul edilen maddeler Sendikamızın değişiklik teklif etmediği maddelerdir. Sendikamızla MESS arasında toplam 63 madde de ise uyuşmazlık tutulmuştur.

Uyuşmazlık konusu maddelerin önemli bir kısmı parasal maddelerden oluşmaktadır. Ücret başta olmak üzere, sosyal haklar ve parasal sonuç doğuran fazla mesai, gece zammı gibi maddelerde anlaşma sağlanmamıştır.

Metal Patronları Karlarına Kar Kattı

İşveren örgütü MESS sözleşme masasında ücret zammı için ilk olarak yüzde 3,20, daha sonra yüzde 6,40 zam teklifinde bulunmuştur. Bu zam teklifleri hiç kuşkusuz kabul edilemez tekliflerdir. İşverenler bu zam tekliflerini işçilere sunarken kendileri karlarına kar katmışlardır.

Metal Sektörü, 2017 yılında büyüme rekorları kırmıştır. Rakamlarla ifade edecek olursak; 2015 yılının ocak ayında metal sektörünün ihracat içindeki payı (gemi inşa sektörü hariç) yüzde 34 iken bu oran Kasım 2017 tarihinde yüzde 45’e ulaşmıştır. Kasım 2015 tarihinde ise bu oran yüzde 40,5 düzeyindeydi.

Benzer bir durum otomotiv sektörü içinde görülmektedir. 2015 yılında “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı” alanında ihracat, toplam ihracatın yüzde 11,7’sini oluştururken, bu oran Kasım 2017 tarihinde yüzde 15,9’a yükselmiştir. Kasım 2015 için söz konusu oran yüzde 13,7 idi.

2016 yılında metal sektörünün toplam ihracat içindeki payı yüzde 25,5, otomotiv sektörünün payı ise sadece yüzde 3’tü. Metal sektörünün ihracat içindeki payı Ağustos 2017’den beri yükseliş trendindedir.

Metal sektöründe en çok büyüyen sektör olarak karşımıza otomotiv sektörünün çıktığını söylememiz mümkündür. Otomotiv sektörü; 2017 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam üretim yüzde 16, otomobil üretimi ise yüzde 24 oranında arttı. Bu dönemde, toplam üretim 1 milyon 544 bin adet, otomobil üretimi ise 1 milyon 48 bin adet düzeyinde gerçekleşti.

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında yüzde 19 oranında artarken, otomobil ihracatı ise yüzde 28 oranında artış gösterdi. Bu dönemde, toplam ihracat 1 milyon 216 bin adet, otomobil ihracatı ise 844 bin adet düzeyinde gerçekleşti.

İşverenler karlarının küçük bir bölümünü vermeleri durumunda işçilerin taleplerinin karşılanması mümkündür Örneğin; İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.'nin kişi başına aylık karının yüzde 4,4'ü ancak talep edilen zamma denk gelmektedir.

Dolayısıyla, İSDEMİR bir aylık karının yalnızca yüzde 4,4'ünü verdiğinde işçilerin istediği bir aylık tüm ücret zammını vermesi anlamına gelmektedir.

Bir işçinin yarattığı bir aylık değer karşılığı İSDEMİR için 25 bin 324 TL'dir. İşçilerin istediği zam ise brüt bin 117 TL'dir. İşçilerin teklifinin tümü zam olarak verildiğinde bile her işçi üzerinden işverene aylık 24 bin 207 TL kar kalacaktır.

Verimlilik, Rekabet

İşveren örgütü MESS'in grup toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde ki en önemli argümanlarından birini verimlilik oluşturmaktadır. MESS'e göre Türkiye metal sektörünün dünyada rekabet edebilmesinin en önemli koşullarından biri ücretlerin düşük seviyede tutulması ve verimliliğin artırılmasıdır. Ancak zaten metal işçileri işyerlerinde, fabrikalarında gayet verimli bir şekilde çalışmaktadırlar ve hatta verimliliklerini arttırmışlardır. İstanbul Sanayi Odası (İSO)'nun verilerine göre; işgücü verimliliği 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5,5'lik bir artış göstermiş, 2016 yılında ise 2015 yılına göre yüzde 6,4 oranında yükselmiştir. Dolayısıyla 2015 ve 2016 yıllarına bakıldığında işgücü verimliliğinin arttığı görülmektedir.

MESS'in rekabet etmemiz gerekir diye örnek gösterdiği ülkelerden birisi olan Slovakya'da otomotivde çalışan bir işçisinin ücreti ortalamada 1800 Euro'dur. Dışişleri Bakanlığı verilerine göre Slovakya'da enflasyon oranı yüzde -0,3'dür. Volkswagen Slovakya fabrikasında işçiler şirket yönetiminin 2017'de yıllık yüzde 4,5 ücret artışına karşı greve çıktılar ve yapılan toplu sözleşme ile 2017-2018 yılı için yüzde 14,2'lik ücret artışı ve bir kereye mahsus 500 Euro bonus ödemesi yapılması konusunda anlaşma sağladılar.

Avrupa İstatistik Merkezi Eurostat'ın açıkladığı verilere göre, 2016 yılında AB ülkelerinde ortalama saat başına işgücü maliyeti 25,40 Euro olurken, en yüksek ortalama saatlik işgücü maliyetine sahip ülke 42 Euro ile Danimarka ve en düşük ortalama saat ücreti maliyetine sahip ülke ise 4,40 Euro ile Bulgaristan oldu. Türkiye bu sıralamanın en altında yer alıyor. Türkiye'de iş gücü maliyeti 2,58 Euro'dur.

İşçilerin Cebinden Patronların Kasasına

Tüm bu karlılık ve verim tartışmalarının yanında bu dönem işverenlerin en çok teşvik aldığı dönemlerden birisi oldu. Ali Koç'un ifadesi ile "*Cumhuriyet tarihinin en önemli teşviklerini veriyor. Sanayiye hiçbir dönemde böyle imkânlar sunulmadı*". Yine Maliye Bakanı Naci Ağbal 2018 yılı bütçe

sunuş konuşmasında, “*Teşvik sistemini daha da etkinleştirdik, süper teşvik sistemini başlattık*” diyerek, işverenlere büyük oranlarda teşvikler verildiğini kabul etmiştir.

Bu teşviklerin büyük bölümü işçilerin ücretlerinden her ay yüzde 1 oranında kesilerek oluşturulan İşsizlik Fonu’ndan karşılanmaktadır. Rakamlarla ifade edecek olursak; fonun 2002-2016 arası geliri 151 milyar TL iken bunun sadece 14,7 milyar TL’si işsizlere ödenmiştir. Fondan 32 milyar TL teşvik ödemelerine ve GAP’a harcanmıştır. Bu harcama işsizlik fonunun toplam gelirinin yüzde 21’ine karşılık gelmektedir. Teşviklere ise yaklaşık 20 milyar TL harcanmış durumdadır. Kaynakların yüzde 9,7’si işsizler için kullanılırken, hükümet ve işverenlere aktarılan kaynak ise yüzde 21 oranındadır.

Yani patronlara bolca verilen teşvikler işçilerin cebinden patronların kasalarına giden bir yolu işaret etmektedir.

Enflasyon Kimin Enflasyonu?

İşveren örgütü MESS, birinci altı ay için önce enflasyon oranında zam teklifi vermiş sonrasında bu teklifini arttırmıştır. Diğer altı aylık dilimler içinse yine enflasyon zammı teklif etmiştir. MESS zam teklifinde enflasyonu bir parametre olarak almaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki resmi enflasyon gerçeği yansıtmamaktadır. Bunun iki tane nedeni vardır.

İlk olarak; Tüketici fiyatları endeksinde ölçülen, hane halklarının gerçekleştirdiği tüketim harcamalarındaki değişimdir. Ancak burada tüm harcamalar dikkate alınmaz ve aslında hesaplanan hanehalklarının yaptığı harcamalardaki değişim değil, daha önceden sepete konulmuş mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki değişimlerdir. Dolayısıyla, yapılmayan harcamalar da endeksin içinde yer alırlar. Bu harcamaların yapılmış olduğu varsayılır.

İkinci olarak; Ana harcama gruplarına bakıldığında, bazı grupların ağırlıklarının sürekli olarak azaltıldığı görülmektedir. Örneğin, Gıda ve alkolsüz içecekler grubunun ağırlığı 2010 yılında 27,60 iken, 2017 yılında 21,77’ye düşürülmüştür. Bu grubun ağırlığı 2017 yılından 2017 yılına göre yaklaşık yüzde 28 oranında azaltılmıştır.

Bu verilerde göstermektedir ki enflasyon gerçeği yansıtmamaktadır ve ücret zamlarında enflasyonun bir parametre olarak dikkate alınması doğru bir yaklaşım değildir.

Teklifimiz

İşte tüm bu parametreler ışığında toplu sözleşme teklifimizi komitelerimiz aracımızla oluşturduk.

Grup Toplu İş Sözleşmesindeki taleplerimizi üç başlık altında toplamamız mümkündür. Bunlar; ücret; sosyal ödeme ve ödenekler ve idari maddelerde ki değişiklik talepleri.

Ücret zammı talebimiz üç aşamalı bir şekilde gerçekleşmiştir. Tamamlama (iblağ), kıdem zammı ve maktu ücret zammı ile birlikte ilk altı ay için yüzde 30,47’lik bir artış talep edilmektedir. Bu tutar da ilk altı aylık dönem için net 695 TL’ye denk gelmektedir.

Sosyal ödeme ve ödeneklerde; Metal işçilerine ödenen sosyal hakların ücret içerisindeki payı giderek düşmekte, ödeme yapılması gereken nedenle yapılan ödeme arasında bir bağ kalmamaktadır. Dolayısıyla sosyal ödemelerdeki bu orantısızlığın giderilmesi ve yükseltilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu nedenle, sosyal haklarda yüzde 50 oranında bir artış teklif edilmiştir.

İdari maddelerde ise birçok konuda değişiklik talebinde bulunmaktadır. Bunlardan bazılarını saymamız gerekirse;

Kapsam Maddesi: Sendikalaşma hakkını sınırlayan madde daraltılmaktadır.

Çalışma Süreleri Kısıtılacak: haftalık 45 saat olan çalışma süresinin ücretler düşürülmeden 37,5 saate düşürülmesi teklif edilmiştir.

Kıralık İşçiliğe Hayır: İşyerlerinde özel istihdam büroları aracılığı ile işçi çalıştırılması engellenecek, herhangi bir ad altında geçici süreli (belirli süreli) işçi çalıştırılmasını engelleyici

Fazla Çalışma Ücreti: Bayram ve genel tatillerde fazla mesai ücreti yüzde 200 (4 yevmiye) olarak teklif edilmiştir. İşçilerin kendi hafta tatillerinde fazla mesai yapmaları halinde ise fazla mesai ücreti yüzde 150 (3,5 yevmiye) olarak teklif edilmiştir.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün kadın işçiler için ücretli tatil olması talep edilmiştir. 3 Aralık Dünya Engelliler gününün engelli kadrosunda çalışanlar için ücretli izin günü olması talep edilmiştir.

Yıllık Ücretli İzin: Yıllık ücretli izinlerin 2'şer gün artırılması teklif edilmiştir.

Vergi Dilimi Sabitlenecek: İşçiler, bazı zam dönemlerinde neredeyse hiç zam alamamakta, alınan ücret zamları vergi dilimlerinin değişmesi nedeniyle devlete vergi olarak kesilmektedir. Bu nedenle, yüzde 15'i aşan gelir vergisi ödemelerinin işveren tarafından üstlenilmesi teklif edilmiştir.

İSİG Konusunda Sendikanın Yetki ve Sorumluluğu Artırılmalıdır: İşçilerin sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işyerlerinde sendikanın yetkili uzmanları da periyodik kontroller ve denetimler gerçekleştirebilmelidir.

Sonuç olarak; Metal işkolundaki grup toplu sözleşmeleri gerek tarihsel olarak gerekse de güncel olarak çeşitli yönleriyle hep önemli olmuş, mücadeleler sınıf mücadelesinde iz bırakmıştır. Metal grup sözleşmeleri; sözleşme kapsamında işçinin çokluğu, örgütlülük düzeyi ve niteliği, MESS'in işveren örgütleri içindeki farklı durumu ve sektörün ekonomi içindeki büyüklüğü nedeniyle hep önemli olmuştur. 2015 yılı yaz aylarında yaşanan "Metal Fırtına" güncel bir mücadele dönemine işaret ederken, "DGM'yi ezdik sıra MESS'de" şiarı da metal işçilerinin tarihsel mücadelesine işaret ediyor.

GİRİŞ

MESS ile sürdürülmekte olan grup toplu sözleşmesi yaklaşık 180 işyerinden 130 bin işçiyi doğrudan ilgilendirmektedir. Bu sözleşme sadece 130 binin üzerinde metal işçisini ve onların ailelerini değil, başta sendikalı işçiler olmak üzere işçi sınıfının diğer kesimlerini de etkileme gücüne sahiptir.

Metal işkolundaki grup toplu sözleşmeleri gerek tarihsel olarak gerekse de güncel olarak çeşitli yönleriyle hep önemli olmuş, mücadeleler sınıf mücadelesinde iz bırakmıştır. Metal grup sözleşmeleri; sözleşme kapsamında işçinin çokluğu, örgütlülük düzeyi ve niteliği, MESS'in işveren örgütleri içindeki farklı durumu ve sektörün ekonomi içindeki büyüklüğü nedeniyle hep önemli olmuştur. 2015 yılı yaz aylarında yaşanan "Metal Fırtına" güncel bir mücadele dönemine işaret ederken, "DGM'yi ezdik sıra MESS'de" şiarı da metal işçilerinin tarihsel mücadelesine işaret ediyor.

1. Metal işkolunda örgütlülük

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan Temmuz 2017 istatistiklerine göre sendikalı işçi sayısı 1.623.638, sendikalaşma oranı yüzde 11,95'tir. Kayıt dışı işçileri de birlikte ele aldığımızda fiili sendikalaşma oranı yüzde 10'a düşmektedir. Dolayısıyla, işçilerin yüzde 90'ı yine sendikasızdır.

Bunun yanında, toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçi oranı genelde yüzde 7,3 iken özel sektörde ise sadece yüzde 5,5'dir. Başka bir deyimle toplu sözleşmeden yararlanan işçi sayısı yaklaşık 750 bin işçidir.

Metal sektörüne bakıldığında ise, sektörde kayıtlı olarak 1.519.268 işçinin çalıştığı görülmektedir. SGK'lı çalışanların yüzde 11'i metal sektöründe bulunmaktadır. Genel düzeyde sendikalaşma oranı Yüzde 11,95 iken, metalde sendikal örgütlülük oranı yaklaşık yüzde 18'dir. Bir başka deyimle sendikalı her 6 işçiden biri metal sektöründedir.

2. MESS'le TİS süreci

İlk toplantısı 6 Ekim 2017 tarihinde yapılan 2017-2019 dönemi grup toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamamış ve 1 Aralık 2017 tarihinde uyuşmazlık tutanağı tutulmuştur. Arabulucu ile 5 Ocak 2018 tarihinde yapılan toplantıda da anlaşma sağlanamamış, 6356 Sayılı kanun gereği bu toplantı sonrası Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arabulucu raporunu Sendikamıza göndermiştir. Arabulucu raporunun 17.12.2018 tarihinde Sendikamız ulaşması ile birlikte grev sürecine girilmiştir.

Sendikamız teklifi 78'i asıl madde, 5'i geçici madde ve 14'ü ek madde olmak üzere toplam 97 maddedir. Görüşme sürecinde 27'si asıl madde, 2'i geçici madde ve 4'ü ek madde olmak üzere toplam 33 madde kabul edilmiştir. Kabul edilen maddeler Sendikamızın değişiklik teklif etmediği maddelerdir.

Sendikamızla MESS arasında toplam 63 madde de ise uyuşmazlık tutulmuştur. Bu maddeler içerisinde 51'i asıl madde, 3 geçici madde ve 10'u ek maddedir. Dolayısıyla toplam 64 madde için uyuşmazlık tutulmuştur.

Uyuşmazlık konusu maddelerin önemli bir kısmı parasal maddelerden oluşmaktadır. Ücret başta olmak üzere, sosyal haklar ve parasal sonuç doğuran fazla mesai, gece zammı gibi maddelerde anlaşma sağlanamamıştır.

1. METAL SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ

Bu dönem grup toplu iş sözleşmelerinin ayırt edici özelliği, geçtiğimiz 3 yıl içinde metal işkolunda üretim, karlılık, istihdam artışlarının olağanüstü düzeylere tırmanması olmuştur. Özellikle otomotivde tarihsel üretim rekorları kırılmıştır.

Son üç yıllık toplu iş sözleşme döneminin büyük bölümünü yüksek oranlı karlarla geçirilmiştir. Bir tarafta, iş yoğunluğu ve temposu giderek artan ve düşük ücretlerle çalışan metal işçileri, diğer tarafta ise esasen son yıllarda istikrarlı biçimde büyüyen ama özellikle son üç yıl içinde sıçrama gerçekleştiren bir işkolunun sermayedarları ve bu sıçramanın sonucu elde edilen karlar söz konusudur.

Metal işçileri haklı olarak, kendi yaşamları ile gerçekleştirdikleri bu büyümeyi karşılaştırıyorlar ve ortaya çıkan tablo onları rahatsız ediyor. Onlar bu büyümenin ve sermayenin elinde biriken karların, kendi karşılığı ödenmemiş emekleri olduğunu gayet iyi biliyorlar. Metal işverenleri ise, bu karlı düzenin bozulmasını istemiyorlar.

130 bin metal işçisi ülkeyi yerinden oynatacak bir gücü sahipler. Yeter ki birlikte mücadele edebilsinler. Ancak, metal işkolunda kurulu bulunan endüstriyel ilişkiler sistemi, bu birlikteliği engelliyor. Çünkü, bu sistem, büyük sermayenin çıkarlarını korumaktan ve bu çerçevede metal işçilerinin birliğini engellemeyi temel görev edinen sarı sendikal bir yapılanmayı kendisine temel alıyor.

Çünkü sermaye, metal işçilerinin gücünün ve o gücün harekete geçtiği zaman yaratacağı depremin farkında. Yıllardır bunu engellemek için uğraşiyor. Temel hedefi metal işçilerinin ortak hareket etmesini engellemek, metal işçilerinin büyük bir bölümünü kendi taşeronu aracılığıyla kontrol altında tutmak.

Metal işçileri en temel haklarını elde edebilmek için bu sermaye-sarı sendika düzenine karşı da mücadele etmek zorundalar. Daha doğrusu metal işçileri; bu düzeni değiştirip, onun yerine işçilerin özgür iradeleriyle seçtikleri sendikaları yetkili kılabilindikleri, tüm toplu sözleşme sürecine katılıp taleplerini özgürce ifade edebildikleri ve sözleşme hakkında karar verebildikleri bir endüstri sistemini kuruncaya kadar başta toplu iş sözleşmesi hakkı olmak üzere pek çok hakkını layıkıyla kullanamayacaklar.

Metal işçileri geçtiğimiz toplu sözleşme döneminde bunun işaretini verdi ve ayağa kalktı. Sınıf mücadelesi tarihine “metal fırtına” olarak geçen 2015 yılı yaz aylarında yaşanan isyan yurdun dört bir yanını sardı. Ağırlıklı olarak Marmara bölgesi olmak üzere, çok sayıda ile yayılan bu dönemdeki isyana 49 işyerinden yaklaşık 58 bin işçi katıldı. 40 bin işçi sarı sendikadan istifa etti.

Grup toplu iş sözleşmesi, her dönem aynı zamanda işbirlikçi sarı sendikaya karşı da bir mücadelenin verildiği sözleşme olması nedeniyle işçiler açısından büyük önem taşımaktadır.

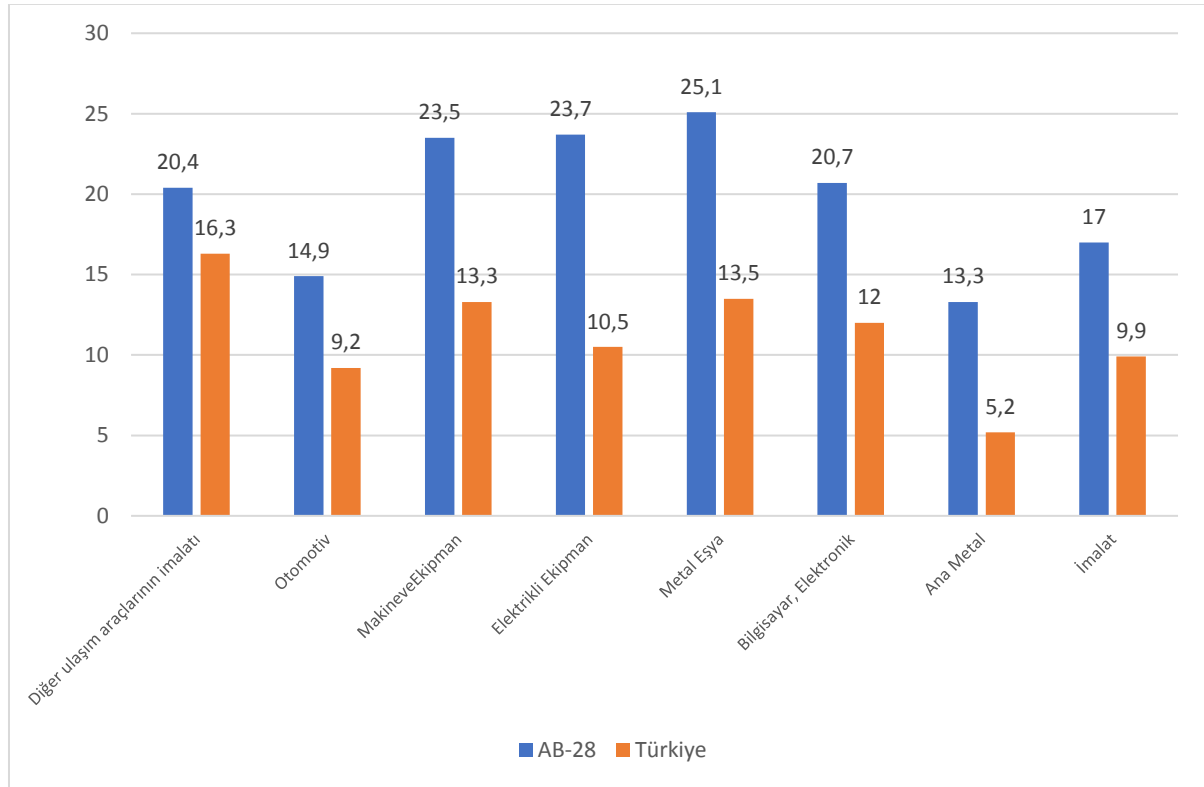
Birleşik Metal İş, metal işçilerinin aleyhine olan bu sendikal düzeni değiştirmek için mücadele ediyor. Üyeleriyle birlikte hazırlayıp, onların onayıyla ortaya çıkarmış olduğu teklife sahip çıkıyor.

Metal işçileri taleplerinde haklılar ve içinde bulunduğumuz dönemde bu talepleri karşılayacak kaynak sermayenin elinde var. Gerek son üç yılın birikmiş karları, gerekse hükümetin verdiği teşvikler, metal işçilerinin taleplerini karşılamaya yeter.

1.1 Metal Sektörü Türkiye-AB Karşılaştırması

Türkiye’de metal sektöründe işçilerin ürettiği değerden aldığı pay (üretimde emek maliyetlerinin payı) AB ortalamasının oldukça altında kalmaktadır. Emegın üretimden en yüksek payı aldığı sektör AB ülkeleri için yüzde 25,1 ile metal eşya sanayidir. Bu sektörü yüzde 23,7 ile Elektrikli Teçhizat üretimi, yüzde 23,5 ile makine ve ekipmanları imalatı, yüzde 20,7 ile bilgisayar ve elektronik cihazlar üretimi ve yüzde 20,4 ile diğer ulaşım araçları imalatı takip etmektedir. Türkiye’de metal işçilerinin üretimden aldığı pay ise Metal Eşya Sanayi için yüzde 13,5 ile AB ortalamasının yaklaşık yarısıdır. Bu miktar elektrikli teçhizat üretiminde yüzde 10,5 ile AB ortalamasının yarısından düşüktür. Makine ve ekipmanları imalatı yüzde 13,3 ile AB ortalamasının 10 puan altındadır.

Grafik 1- Emegın ürettiği değerden aldığı pay (üretimde personel maliyetlerinin payı) Türkiye-AB Karşılaştırması

Kaynak: Eurostat

Otomotiv ve ana metal sanayi ise hem AB ortalamasında hem de Türkiye’de emegın üretimden en az pay aldığı sektörlerdir. Buna karşın otomotivde AB ortalaması yüzde 14,9 iken bu oran Türkiye’de 9,2 seviyesindedir. AB ortalamasında ana metal sanayisinde emegın ürettiği değerden aldığı pay yüzde 13,3 iken Türkiye’de yüzde 5,2 seviyesinde kalmaktadır.

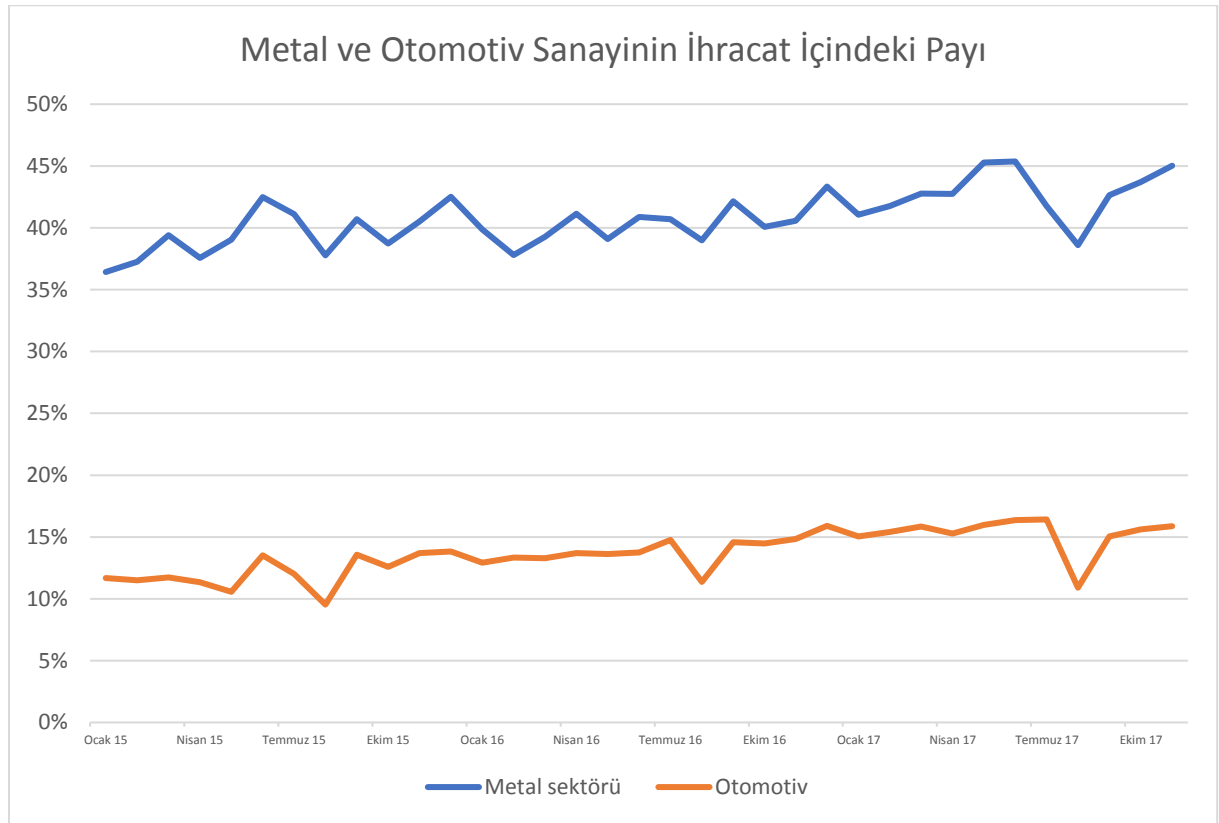
Türkiye’de ortalama personel ödemeleri ile AB-28 için ortalama personel ödemeleri açısından da ciddi farklar görülmektedir. Avrupa Birliği’nin verisi olan 28 ülkesinde kişi başına personel ödemesi Türkiye’nin kat be kat üzerindedir.

2. METAL SEKTÖRÜNDE DURUM: ÜRETİM, SATIŞ, CİROLAR, KARLAR

2.1 Metal sektöründe gelişmeler

Türkiye açısından metal sektörü, otomotiv sektörünün öncülüğünde ihracatın taşıyıcısı haline gelmiştir. Metal sektörü ihracatın taşıyıcı sektörü konumundadır. 2015 yılının ocak ayında metal sektörünün ihracat içindeki payı (gemi inşa sektörü hariç) yüzde 34 iken bu oran Kasım 2017 tarihinde yüzde 45'e ulaşmıştır. Kasım 2015 tarihinde ise bu oran yüzde 40,5 düzeyindeydi. Benzer bir durum otomotiv sektörü için de görülmektedir. 2015 yılında "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" alanında ihracat, toplam ihracatın yüzde 11,7'sini oluştururken, bu oran Kasım 2017 tarihinde yüzde 15,9'a yükselmiştir. Kasım 2015 için söz konusu oran yüzde 13,7 idi. 1996 yılında metal sektörünün toplam ihracat içindeki payı yüzde 25,5, otomotiv sektörünün payı ise sadece yüzde 3'tü. Metal sektörünün ihracat içindeki payı Ağustos 2017'den beri bir yükseliş trendindedir.

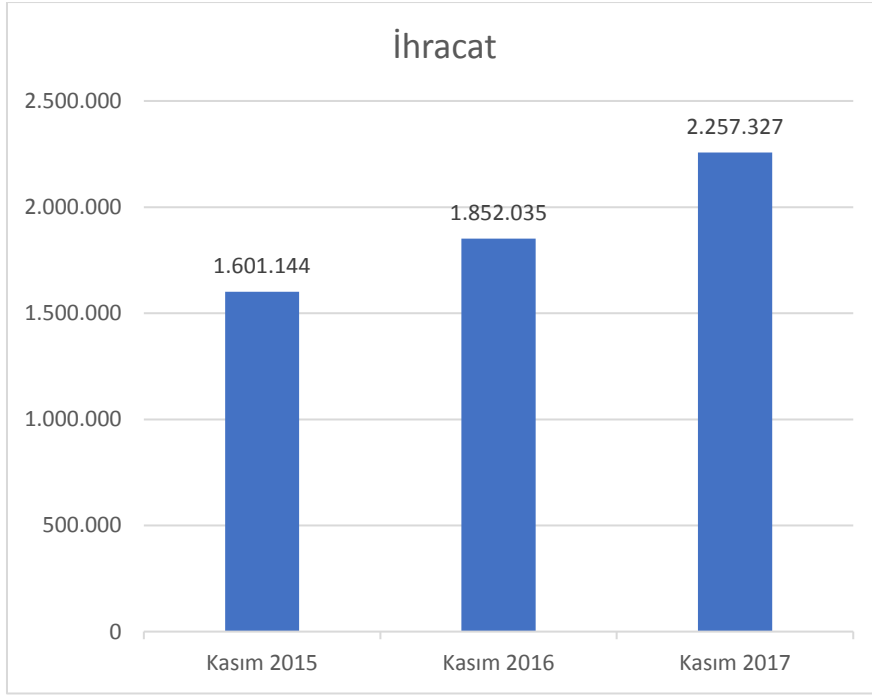
Grafik 2- Metal ve otomotiv sanayinin ihracat içindeki payı

Not: Metal sektörü payı için fasillara göre ihracat verileri 72-93 nolu kodlar esas alınmıştır. 89 nolu kod çıkartılmıştır. TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri üzerinden hesaplanmıştır.

Metal sektörü ihracata dayalı büyümenin amiral gemisi haline gelmiştir. Sektördeki büyüme eğilimi grafikte görüldüğü ve yukarıda ifade edildiği gibi 2015 MESS sözleşmeleri sonrasında da sürmüştür. USD bazlı otomotiv sektöründeki ihracat verileri bu durumu net olarak ortaya koymaktadır. 2015 Kasım ve 2017 Kasım dönemi ele alındığında otomotiv sanayinde ihracat USD bazında yüzde 41 oranında artış kaydetmiştir. Aylık ihracat tutarı 2015 yılı Kasım ayında 1 milyar 600 milyon iken, 2017 yılı Kasım ayında 2 milyar 257 milyona yükselmiştir.

Grafik 3- Otomotiv sanayi ihracatının toplam tutarı (bin \$)

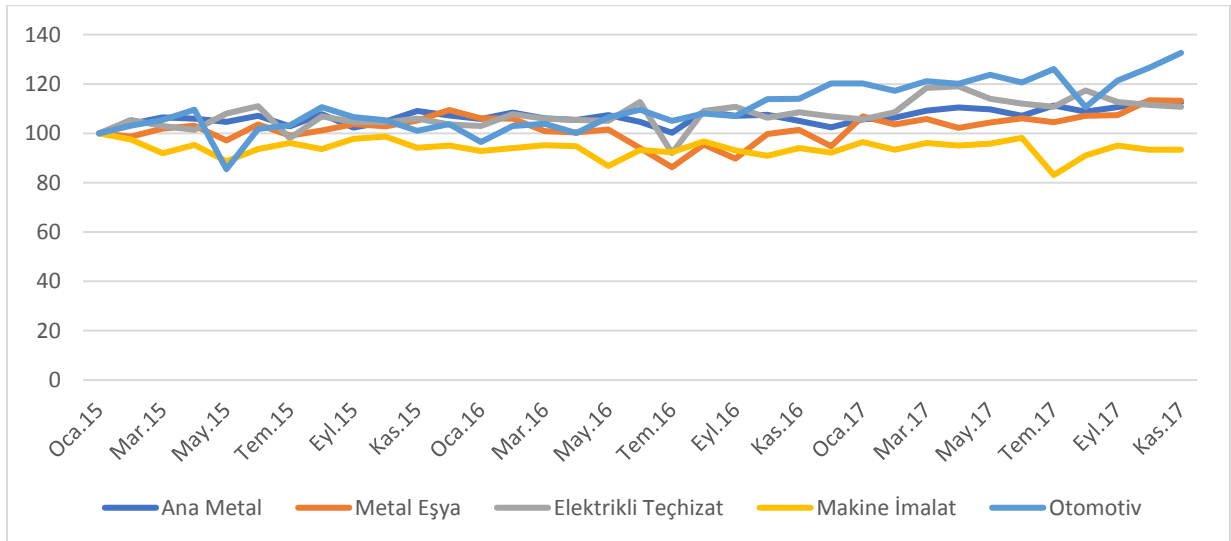
Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı verileri (Bin \$).

2.2 Üretim artışı

Sektörel olarak bakıldığında, üretimde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış üretim endeksine göre çeşitli kırılma noktaları olsa da, artış eğilimi kendini göstermektedir. Otomotiv sektörü artışını ülkedeki iklimden en az etkilenecek sürdürme eğilimindedir. Nitekim otomotiv sanayinde Ocak 2015-Kasım 2017 arasında üretim artışı yüzde 33 düzeyinde artış gösterdi. Otomotivde en ciddi daralma Mayıs 2015 tarihinde metal fırtına ile yaşandı. Sektörde Ağustos 2017'den bu yana ise üretimde bir patlama yaşanıyor.

Elektrikli teçhizat, metal eşya, ana metal sanayi için de üretim artışı aynı dönem için yüzde 10'un üzerinde gerçekleşti.

Grafik 4- Metal alt sektörlerinde üretim

2.2.1 OTOMOTİV

2.2.1.1 Otomotiv sektörü

Otomotiv Sanayi Derneği (OSD) verilerine göre;

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam üretim yüzde 16, otomobil üretimi ise yüzde 24 oranında arttı. Bu dönemde, toplam üretim 1 milyon 544 bin adet, otomobil üretimi ise 1 milyon 48 bin adet düzeyinde gerçekleşti.

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında yüzde 19 oranında artarken, otomobil ihracatı ise yüzde 28 oranında artış gösterdi. Bu dönemde, toplam ihracat 1 milyon 216 bin adet, otomobil ihracatı ise 844 bin adet düzeyinde gerçekleşti.

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı Dolar bazında yüzde 21, Euro bazında ise yüzde 20 arttı. Bu dönemde toplam otomotiv ihracatı 26,5 Milyar \$ olarak gerçekleşirken, otomobil ihracatı yüzde 49 artarak 10,8 Milyar \$ seviyesinde gerçekleşti. Euro bazında otomobil ihracatı ise yüzde 48 artarak 9,6 Milyar € seviyesine yükseldi.

Son 10 yıllık ortalamalara göre; 2017 yılı Ocak-Kasım döneminde toplam pazar yüzde 25, otomobil pazarı yüzde 36, hafif ticari araç pazarı yüzde 7 artmıştır.

Tablo 1- Otomobil üretimi ve ihracatı

	Adet Üretim	İhracat
2002	204.198	169.920
2003	294.116	213.587
2004	447.152	305.072
2005	453.663	319.825
2006	545.682	430.420
2007	634.883	504.353
2008	621.567	525.301
2009	510.931	388.994
2010	603.394	439.999
2011	639.734	442.674
2012	577.296	412.991
2013	633.604	484.504
2014	733.439	581.993
2015	791.027	604.683
2016	950.888	745.709
2017 Ocak-Kasım	1.047.867	844.046

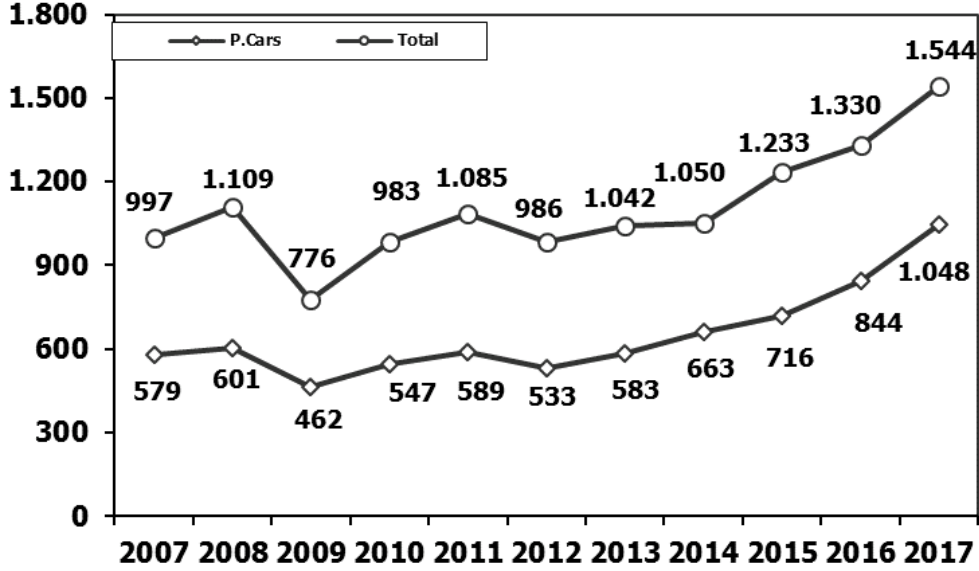
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Yukarıdaki tabloya bakıldığında 2016 yılındaki otomobil üretiminin bir önceki yıla göre yüzde 20,2 oranında arttığı görülmektedir.

Henüz 2017 yılının 12 aylık dönemine ilişkin veriler açıklanmamasına karşın, 11 aylık dönemde bir önceki yılın 12 aylık döneminden yüzde 10,2 oranında daha fazla üretim yapıldığı görülmektedir.

Sektörü, 2016 Ocak-Kasım ile 2017 Ocak-Kasım dönemi itibariyle karşılaştırdığımızda ise yüzde 24,2 oranında üretim artışı olduğu görülmektedir.

Tablo 2- Toplam üretim ve otomobil üretimi (x1000) (Ocak-Kasım)

Kaynak: Otomobil Sanayicileri Derneği

2.2.1.2 Otomobil ihracatı

Yine Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere otomobil ihracatı 2016 yılında bir önceki yıla göre yüzde 23,3 oranında artmıştır.

İhracatı 2016 Ocak-Kasım ile 2017 Ocak-Kasım dönemi itibariyle karşılaştırdığımızda ise yüzde 28,2 oranında artış yaşandığı görülmektedir.

OSD verilerine göre:

2017 yılı Ocak-Kasım döneminde 844 bin adedi otomobil olmak üzere, toplam üretimin yüzde 79'unu oluşturan 1 milyon 216 bin adet taşıt ihraç edildi. 2017 yılı Ocak-Kasım döneminde gerçekleşen taşıt aracı ihracatı, 2016 yılına göre yüzde 19 oranında arttı.

Bu dönemde otomobil ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 28 oranında arttı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, toplam otomotiv sanayi ihracatı, 2017 yılı Ocak-Kasım döneminde yüzde 18 pay ile ihracat sıralamasında ilk sıradaki yerini korudu.

2.2.2 BEYAZ EŞYADA DURUM

Beyaz Eşya sektörü, 25 milyon adetlik üretimi ile Avrupa'nın da 1 numaralı üreticisi konumundadır. Bu üretiminin yüzde 75'ini de sayısı 150'yi bulan ülkelere ihracat yapmaktadır. Eskiden beyaz eşya üretim üssü olarak bildiğimiz Almanya'yı ve İtalya'yı geride bırakmıştır. Euromonitor verilerine göre ise, Türkiye dünya üretiminin yarısını gerçekleştiren Çin'in arkasında ikinci konumunda bulunmaktadır. Türkiye'yi Brezilya, ABD ve Polonya izlemektedir.

Beyaz eşya sektöründe 4 ayrı mamüle göre gelişme değerlendirilmektedir. Bunlar fırın, bulaşık makinası, çamaşır makinesi ve buzdolabıdır.

Tablo 3- Fırında üretim, satış, ihracat

	Adet Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2001	1.096.167	336.735	791.963
2002	1.341.104	339.399	996.578
2003	1.574.167	377.868	1.189.415
2004	1.715.325	556.459	1.325.943
2005	1.659.821	636.581	1.102.172
2006	2.200.945	726.408	1.460.258
2007	2.362.965	735.411	1.763.038
2008	3.039.259	699.858	2.492.978
2009	2.736.171	657.664	2.233.526
2010	3.060.253	632.121	2.493.110
2011	3.504.720	776.643	2.765.235
2012	3.636.945	768.560	2.942.214
2013	3.853.600	799.902	3.043.863
2014	4.247.037	867.629	3.467.949
2015	4.365.929	951.231	3.459.846
2016	4.693.408	994.833	3.745.978

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Tabloya bakıldığında her yıl bir önceki yıla göre artan oranda üretimde, yurtiçi satışta ve ihracatta artış yaşandığı görülmektedir. Üretimde bir önceki yıla göre yüzde 7,5 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 4,6 oranında ve ihracatta ise yüzde 8,3 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 4-Fırında 2016-2017 yılı Ocak-Kasım dönemi üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2016 Ocak-Kasım	4.306.355	912.965	3.402.798
2017 Ocak-Kasım	4.889.215	1.052.568	3.813.844

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

2017 yılının Ocak-Kasım dönemini bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırdığımızda üretimde yüzde 13,5 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 15,3 oranında ve ihracatta ise yüzde 12,1 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 5- Bulaşık makinesinde üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2002	345.800	281.864	148.875
2003	399.113	261.108	239.206
2004	656.753	480.519	268.663
2005	783.273	631.827	366.152
2006	1.179.722	838.722	569.690
2007	1.841.968	983.600	924.972
2008	2.139.935	1.107.602	1.101.256
2009	2.342.970	1.191.451	1.279.167
2010	2.537.129	1.272.508	1.396.238
2011	2.900.211	1.552.913	1.510.406
2012	3.204.325	1.512.689	1.877.916
2013	3.248.152	1.448.585	2.020.855
2014	3.483.152	1.435.005	2.188.779
2015	3.608.652	1.483.435	2.255.847
2016	3.969.792	1.572.950	2.501.892

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Tabloya bakıldığında her yıl bir önceki yıla sürekli olarak üretimde, yurtiçi satışta ve ihracatta artış yaşandığı görülmektedir. Üretimde bir önceki yıla göre yüzde 10,0 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 6,0 oranında ve ihracatta ise yüzde 10,9 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 6- Bulaşık makinesinde 2016-2017 yılı Ocak-Kasım dönemi üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2016 Ocak-Kasım	3.613.551	1.432.542	2.279.199
2017 Ocak-Kasım	4.172.637	1.684.553	2.627.353

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

2017 yılının Ocak-Kasım dönemini bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırdığımızda üretimde yüzde 15,5 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 17,6 oranında ve ihracatta ise yüzde 15,3 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 7- Çamaşır makinesinde üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2004	3.963.401	1.749.924	2.219.381
2005	4.421.069	1.827.998	2.699.563
2006	5.277.265	1.778.523	3.527.397
2007	5.127.653	1.534.769	3.668.388
2008	4.739.433	1.452.735	3.555.148
2009	5.180.139	1.459.542	4.180.267
2010	5.767.497	1.587.347	4.520.015
2011	6.058.099	1.948.641	4.498.402
2012	6.355.741	1.857.413	4.907.468
2013	6.656.241	1.991.705	5.008.433
2014	7.243.756	1.960.912	5.676.185
2015	8.717.295	2.108.026	6.781.339
2016	9.358.967	2.214.149	7.450.980

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Tabloya bakıldığında her yıl bir önceki yıla sürekli olarak üretimde, yurtiçi satışta ve ihracatta artış yaşandığı görülmektedir. Üretimde bir önceki yıla göre yüzde 7,4 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 5,0 oranında ve ihracatta ise yüzde 9,9 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 8- Çamaşır makinesinde 2016-2017 yılı Ocak-Kasım dönemi üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2016 Ocak-Kasım	8.550.270	2.025.835	6.752.852
2017 Ocak-Kasım	9.139.190	2.341.693	6.993.279

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

2017 yılının Ocak-Kasım dönemini bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırdığımızda üretimde yüzde 6,9 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 15,6 oranında ve ihracatta ise yüzde 3,6 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 9- Çamaşır makinesinde üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2001	2.483.421	1.017.595	1.530.292
2002	3.317.712	1.088.035	2.247.436
2003	4.285.507	1.361.804	3.034.472
2004	5.307.828	1.865.383	3.013.783
2005	5.498.624	2.092.728	3.620.280
2006	6.739.881	2.109.663	4.795.545
2007	6.864.794	1.899.774	5.080.755
2008	6.001.606	1.906.573	4.370.021
2009	6.177.105	1.702.595	4.900.821
2010	7.031.700	1.932.590	5.321.375
2011	7.643.688	2.192.592	5.674.783
2012	8.493.696	2.316.656	6.569.602
2013	8.182.033	2.590.583	5.988.163
2014	7.621.930	2.442.891	5.570.687
2015	7.871.257	2.547.359	5.585.458
2016	8.211.411	2.687.864	5.848.658

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Tabloya bakıldığında her yıl bir önceki yıla sürekli olarak üretimde, yurtiçi satışta ve ihracatta artış yaşandığı görülmektedir. Üretimde bir önceki yıla göre yüzde 4,3 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 5,5 oranında ve ihracatta ise yüzde 4,7 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 10- Çamaşır makinesinde 2016-2017 yılı Ocak-Kasım dönemi üretim, satış, ihracat

	Adet		
	Üretim	Yurtiçi Satış	İhracat
2016 Ocak-Kasım	7.734.293	2.537.570	5.433.587
2017 Ocak-Kasım	8.274.748	3.006.155	5.480.199

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

2017 yılının Ocak-Kasım dönemini bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırdığımızda üretimde yüzde 7,0 oranında, yurtiçi satışlarda yüzde 18,5 oranında ve ihracatta ise yüzde 0,9 oranında artış olduğu görülmektedir.

2.2.3 DEMİR ÇELİKTE DURUM

Türkiye'nin ham çelik üretimi, 2016 yılında büyümeye geçti ve % 5,2 artışla, 33,2 milyon tona yükseldi. Üretimdeki artışla, sektörün kapasite kullanım oranı 2015 yılındaki % 62,5'ten % 64,4'e çıktı.

Çelik İhracatçıları Birliği tarafından açıklanan 2017 yılı ihracat verilerine göre; Türkiye'nin miktar bazındaki çelik ihracatı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,7 artışla 17,8 milyon tona ulaşırken, sektörün değer bazındaki ihracatı yüzde 26,4 artışla 11,5 milyar dolara yükseldi.

Çelik İhracatçıları Birliği verilerine göre; 2017 yılının son çeyreğinde gerçekleşen ihracat önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında miktar bazında yüzde 10,2 artışla 4,7 milyon tona; değerde ise yüzde 35,3 artışla 3,3 milyar dolara yükseldi.

2017 yılı 11 aylık verilerine göre, Türkiye'nin miktar bazındaki çelik ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,7 artışla 16,2 milyon tona ulaşırken, sektörün değer bazındaki ihracatı yüzde 26,6 artışla 10,3 milyar dolara yükseldi.

Tablo 11- Dünya çelik üretimi (Milyon ton)

	ülke	2016		2015	
		sıralama	tonaj (milyon ton)	sıralama	tonaj (milyon ton)
1	Çin	1	808,4	1	803,8
2	Japonya	2	104,8	2	105,1
3	Hindistan	3	95,6	3	89
4	Amerika Birleşik Devletleri	4	78,5	4	78,8
5	Rusya	5	70,8	5	70,9
6	Güney Kore	6	68,6	6	69,7
7	Almanya	7	42,1	7	42,7
8	Türkiye	8	33,2	9	31,5
9	Brezilya	9	31,3	8	33,3
10	Ukrayna	10	24,2	10	23

Kaynak: Dünya Çelik Üreticileri Birliği

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere Türkiye dünya çelik üretiminde 8. Sırada olup, çelik üretimi 2016 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5,4 oranında artmıştır.

2.3 VERİMLİLİK

İşverenlerin başta ücret talebi olmak üzere hemen her hak talebi karşısındaki argümanları verimlilik olmaktadır. Nitekim MESS’le görüşmelerimizde de, taleplerimiz karşısında MESS yetkilileri “verimliliğe de baktınız mı” demişlerdir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere işgücü verimliliği gerek tüm sanayide gerekse de metal sektöründe bir önceki yıla göre artmaktadır. İşçilerin daha iyi, daha hızlı ve daha çok çalışması sonucu işgücü verimliliği artmaktadır. Verimlilikteki bu artış, işçilerin önceki döneme göre daha yoğun ve daha çok çalışması ile sağlanmıştır.

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu kapsamında işgücü verimliliği 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5,5’lik bir artış göstermiş, 2016 yılında ise 2015 yılına göre yüzde 6,4 oranında yükselmiştir. Dolayısıyla 2015 ve 2016 yıllarına bakıldığında işgücü verimliliğinin arttığı görülmektedir.

Tablo 12– İşgücü verimliliği [üretimden satışlar (net)/çalışan sayısı]

	2015	2016	2016 Yılı'nın 2015 Yılı'na Göre Değişim Oranı
Ana metal sanayii	1.287.906	1.329.696	3,2%
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	365.285	406.308	11,2%
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	595.827	687.293	15,4%
Elektrikli teçhizat imalatı	598.802	635.550	6,1%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	457.418	514.746	12,5%
Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	765.792	827.444	8,1%

Kaynak: İSO

İşgücü verimliliğinde metal sektörünün alt sektörlerine bakıldığında 2016 yılında bir önceki yıl göre alt sektöre göre değişkenlik göstermekle birlikte genel artış oranı olan yüzde 6,4 oranının çok üzerinde artışlar gösterdiği görülmektedir. İşgücü verimliliğindeki artış yüzde 15,4 oranlarına kadar yükselmektedir.

Dolayısıyla metal işçileri 2016 yılında önceki yıllardan daha yoğun ve daha çok çalışmışlardır.

2.3.1 Sektörlere Göre Kapasite Kullanım Oranları

Tablo 13- Metal alt sektörlerine göre kapasite kullanım oranları

SEKTÖR KODLARI	SEKTÖRLER (Nace Rev.2)	Yıllar	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
		Toplam İmalat	2016	77,2	76,0	76,2	77,0	77,7	78,0	77,8	76,3	78,1	77,9	78,0
		2017	77,0	76,8	76,7	78,4	78,8	79,0	78,7	78,8	79,0	79,7	79,9	79,0
24	Ana metal sanayii	2016	75,4	75,2	75,3	74,9	78,0	78,3	75,6	75,1	78,3	77,7	77,8	77,6
		2017	76,8	77,2	77,5	80,0	79,3	80,8	79,6	79,9	77,4	79,9	80,5	80,8
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (Makine ve teçhizat hariç)	2016	73,2	72,2	73,1	73,2	73,3	74,1	72,9	72,0	72,7	73,1	72,7	72,2
		2017	70,4	69,4	70,8	72,4	72,6	72,1	73,0	73,5	73,2	73,1	72,4	72,9
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2016	74,3	79,2	86,1	80,0	81,3	77,6	81,8	79,4	78,1	84,6	80,6	77,2
		2017	74,7	79,6	78,3	73,7	76,0	77,1	74,4	76,1	81,3	92,2	81,4	89,7
27	Elektrikli teçhizat imalatı	2016	78,5	74,8	73,4	75,0	75,5	77,5	78,4	78,4	80,2	81,6	80,9	78,8
		2017	74,5	74,5	76,6	80,0	80,9	81,0	80,5	79,0	83,1	79,9	77,9	76,5
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	2016	74,4	76,1	77,8	78,0	78,0	77,3	77,7	76,4	76,3	73,1	72,8	78,3
		2017	75,8	76,9	75,5	79,6	79,3	80,0	81,2	80,5	78,8	81,1	81,1	80,6
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	2016	83,6	79,4	82,1	83,9	84,0	84,7	86,4	81,9	83,5	85,8	85,4	86,6
		2017	86,2	84,6	85,0	87,4	87,7	87,1	87,1	85,4	85,6	86,2	87,0	86,7
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	2016	72,5	72,1	72,6	73,7	74,5	74,1	77,5	76,5	74,8	76,0	76,9	78,2
		2017	77,6	76,2	76,4	83,5	81,5	81,0	79,6	80,5	78,5	80,5	81,3	81,1

Kaynak: TCMB EVDS Kapasite Kullanım Oranı İstatistikleri

TCMB verilerinde sektörlere göre kapasite kullanım oranlarına (KKO) baktığımızda söz konusu oranın en yüksek olduğu sektörlerden birinin Aralık 2017 itibari ile otomotiv sektörü olduğu görülmektedir. Sektörde KKO yüzde 87 seviyesindedir. İmalat sektörü için bu oran yüzde 79'da kalmaktadır. Elektrikli teçhizat üretimi hariç hemen hemen tüm sektörlerde 2017 yılında 2016 yılına göre artış görülmektedir.

2.3.2 Avrupa Birliği Ülkelerinde İşgücü Saat Maliyeti

MESS'in rekabet etmemiz gerekir diye örnek gösterdiği ülkelerden birisi olan Slovakya'da otomotivde çalışan bir işçisinin ücreti ortalamada 1800 Euro'dur. Dışişleri Bakanlığı verilerine göre Solavakya'da enflasyon oranı yüzde -0,3'dür. Volkswagen Slovakya fabrikasında işçiler şirket yönetiminin 2017'de yıllık yüzde 4,5 ücret artışına karşı greve çıktılar ve yapılan toplu sözleşme ile 2017-2018 yılı için yüzde 14,2'lik ücret artışı ve bir kereye mahsus 500 Euro bonus ödemesi yapılması konusunda anlaşma sağladılar.

Tablo 13- Avrupa Birliği ülkelerinde işgücü saat maliyeti

Ülke	İşgücü Saat Maliyeti (Euro)
Norveç	59,1
Belçika	44,2
Danimarka	43,9
İsveç	42,3
Almanya	38,8
Fransa	38,3
Fillandiya	37,1
Holanda	36,1
Avusturya	36,0
AB 18	32,9
AB 19	32,6
İrlanda	32,5
Lüksemburg	31,8
İtalya	27,8
AB 28	26,6
İngiltere	26,0
İspanya	23,3
Slovenya	16,4
Yunanistan	15,1
Kıbrıs	14,4
Malta	13,0
Portekiz	11,3
Estonya	10,9
Slovakya	10,9
Çek Cumhuriyeti	10,3
Hırvatistan	9,2
Polonya	8,5
Macaristan	8,3
Letonya	7,5
Litvanya	7,3
Romanya	5,1
Bulgaristan	4,2
TÜRKİYE	2,58

Kaynak: Eurostat

Avrupa İstatistik Merkezi Eurostat'ın açıkladığı verilere göre, 2016 yılında AB ülkelerinde ortalama saat başına işgücü maliyeti 25,40 Euro olurken, en yüksek ortalama saatlik işgücü maliyetine sahip ülke 42 Euro ile Danimarka ve en düşük ortalama saat ücreti maliyetine sahip ülke ise 4,40 Euro ile Bulgaristan oldu.

En düşük ülkeler sırasıyla, Bulgaristan (€4,2), Romanya'da (€5.1), Litvanya'da (€7.3), Letonya'da (€7.5), Macaristan'da (€8.3) ve Polonya'da (€8.5); en yüksek ülkeler ise Norveç (€59.1), Belçika (€44.2), İsveç (€42,3), Almanya (€38.8).

Biz de ise ortalama saat ücreti 10 TL olup, bu miktar işveren maliyeti dahil 2,58 Euro yapmaktadır.

2.3.3 Türkiye'de İşçiler Çok mu Rapor Alıyor?

MESS'in bu dönemki talepleri arasında ikramiyelerin fiili çalışmaya bağlı olarak ödenmesi de yer almaktadır. MESS, bu teklifini devamsızlığın arttığı, fazla rapor alındığı gerekçesine Dayandırmaktadır. Bunun anlamı işçilerin 20 günden daha az rapor aldığı günlerde, mazeret izni aldıkları günlerde ikramiye ödemesinin yapılmamasıdır. İşverenler, bu baskı sonucu işçilerin daha az rapor alacaklarını ve daha az mazeret izni kullanacaklarını beklemektedir.

Birincisi, böylesi bir uygulama nedeniyle işçiler zaten yeterli olmayan gelirlerinin azalmaması için daha az rapor almak zorunda kalacaklardır. Bu tür bir uygulama sonrası işçilerin belirli bir hastalık düzeyine kadar yani rahatsızlıklarının fiilen çalışmalarına engel olması aşamasına kadar rapor almamaları olasıdır. Böylesi bir uygulamanın söz konusu olması halinde, işçiler henüz rahatsızlıklarının başında tedavi olmayacak, tedavi için hastaneye gitmeyecek veya rapor almayacak, hastalıklarının ileri bir aşamasında ve tedavilerinin de giderek zorlaştığı ve çalışmanın artık mümkün olamayacağı bir aşamada rapor almaları söz konusu olacaktır. MESS'in böylesi bir sonuca yol açacak uygulamayı talep etmesi ne kadar insanidir.

İkinci olarak, Türkiye'de rapor alımlarının fazla olduğu belirtilmektedir. Konuyla ilgili olarak gerek OECD gerekse de Dünya Sağlık Örgütü verilerine bakıldığında rapor alımlarının diğer ülkelere göre fazla olmadığı görülmektedir.

Hastalık nedeniyle kaybolan gün sayısı olarak OECD verileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Tabloya bakıldığında, 27 ülke arasında en az rapor olan ülkenin Türkiye olduğu görülmektedir.

Tablo 14- Çeşitli ülkelerde hastalık nedeniyle kaybolan gün sayısı

Meksika	27,6
Litvanya	19,4
Almanya	18,3
Avusturya	17,3
Norveç	14,8
Yunanistan	14,7
Çek Cumhuriyeti	14,8
Slovak Cumhuriyeti	12
Lüksemburg	11,8
Slovenya	10,8
İsveç	11,9
Hollanda	10
İspanya	10,4
Fransa	9,2
Finlandiya	8,5
Danimarka	8,5
Estonya	8,2
Kanada	7,4
Avustralya	7,3
Polonya	7,2
Macaristan	7,9
Şili	7,3
Portekiz	6,6
İsrail	4
İngiltere	3,5
Türkiye	3,2
Kore	2,6

Kaynak: OECD

Tabloya bakıldığında, Türkiye’de bir işçi yılda sadece 3,2 gün rapor alırken, yılda 27 gün rapor alan ülke işçileri olduğu görülmektedir.

Konuyla ilgili diğer bir kaynak ise Dünya Sağlık Örgütü’dür. Dünya Sağlık Örgütü verilerine baktığımızda da aynı sonuca ulaştığımız görülmektedir. Aynı OECD verilerinde olduğu gibi hastalık nedeniyle yapılan devamsızlıkta, yılda çalışan başına düşen gün sayısında yine diğer ülkelere çok geride kalmaktayız.

Tablo 15- Hastalık nedeniyle devamsızlıkta yılda çalışan başına düşen gün sayısı

ALMANYA	18,4
NORVEÇ	16,4
SLOVAKYA	15,6
ÇEK CUMHURİYETİ	13,5
POLONYA	13,4
SLOVENYA	12,2
LÜKSEMBURG	12
BELARUS	10,8
ÖZBEKİSTAN	10,7
AVUSTURYA	10,5
HIRVATİSTAN	10,3
HOLLANDA	10
LİTVANYA	8,5
FRANSA	8,3
ESTONYA	8,1
DANİMARKA	8
ROMANYA	8
MACARİSTAN	7,2
RUSYA	6,4
SAN MARINO	6,2
MALTA	5,3
İSRAİL	4,9
İNGİLTERE	4,3
TÜRKİYE	3
AB ÜYELERİ	11,8

Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü

Dünya Sağlık Örgütü verilerinden de görüleceği üzere AB ülkelerinde yıllık devamsızlık ortalamada 11,8 gün iken Türkiye de yılda sadece 3 gündür.

Dolayısıyla, gerek OECD gerekse de Dünya Sağlık Örgütü verilerine baktığımızda rapor alma sürelerinin Türkiye’de yüksek olmadığı tersine diğer ülkelere göre düşük olduğu görülmektedir.

2.4 KARLILIK

Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, 2016 yılında ISO ilk 500 Sanayi Kurulu içinde metal şirketlerinin bir önceki yıla göre daha üst sıralara tırmanmaktadır.

Tablo 16- ISO ilk 500 sanayi kuruluşu içinde metal şirketleri

	2015 Yılı	2016 Yılı
İlk 10	7	8
İlk 50	28	27
İlk 100	41	47
İlk 500	157	182

İSO’da yer alan metal şirketleri her yıl sayısal olarak artmakta, diğer yandan da daha yukarı sıralara çıkmaktadırlar.

2.4.1 İSO ilk 500 Büyük Sanayi Kuruluşunda Üretimden Satışlar ve Faaliyet Karları

Tablo 17- ISO 500 içinde metal sektöründe üretimden satışlar

Sektörler	Üretimden Satışlar		2016 Yılı'nın 2015 Yılına Göre Değişim Oranı (%)
	2015	2016	
Ana metal sanayii	74.662.486.894	79.450.681.321	6,4%
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	7.567.253.017	8.372.795.297	10,6%
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	8.950.516.095	10.281.215.091	14,9%
Elektrikli teçhizat imalatı	30.234.703.084	34.073.721.216	12,7%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	7.287.588.619	8.388.299.229	15,1%
Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	69.674.038.899	87.558.454.325	25,7%
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	4.598.708.900	5.297.465.530	15,2%
Toplam	202.975.295.508	228.125.166.479	12,4%

Kaynak: ISO

Üretimden satış, şirketin ürettiği mallardan yapılan net satıştır, kuruluşların sınai faaliyet büyüklüklerini gösterir.

Tablodan da görüleceği üzere, üretimden satışlar metal sektörünün genelinde yüzde 12,4 oranında bir artış yaşanmıştır. Tüm alt sektörler itibarıyla bakıldığında da üretimden satışların bir önceki yıla göre 6,4 oranı ile yüzde 25,7 arasında değişen oranlarda arttığı görülmektedir. Metal sektörünün önemli alt sektörü olan motorlu kara taşıtı üretimden satışlar yüzde 27,7 gibi oldukça yüksek bir oranda artmıştır.

Metal sektörünün 2016 yılındaki üretim artışları, sektörün giderek büyüdüğünü göstermektedir.

Tablo 18- Metal Sektöründe Kişi Başına Karlar

Kuruluşlar	Dönem Karı / Zararı	Çalışan Sayısı	2016 Yılında kişi başına yıllık kar	2016 Yılında kişi başına aylık kar	Bir İşçi İçin İstenen Zammın Kara Oranı
İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	1.551.678.777	5.106	303.893	25.324	4,4%
Özer Metal Sanayi A.Ş.	35.322.633	120	294.355	24530	4,6%
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	1.579.287.074	6.172	255.879	21.323	5,2%
Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	130.514.140	569	229.375	19.115	5,8%
Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	255.556.012	1.526	167.468	13.956	8,0%
Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	52.716.188	349	151.049	12.587	8,9%
ERBOSAN Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	41.665.270	320	130.204	10850	10,3%
İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	29.298.431	231	126.833	10569	10,6%
Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	46.256.256	380	121.727	10.144	11,0%
Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	27.786.532	253	109.828	9152	12,2%
Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	534.069.625	5.430	98.355	8.196	13,6%
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	358.499.044	3.746	95.702	7.975	14,0%
Mitaş Enerji ve Madeni İnşaat İşleri T.A.Ş.	36.968.618	403	91.734	7644	14,6%
Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	42.409.571	469	90.426	7535	14,8%
Eti Alüminyum A.Ş.	109.723.130	1.301	84.338	7.028	15,9%
Mescier Demir Çelik San. ve Tic. Ltd. Şti.	32.681.489	405	80.695	6725	16,6%
Borusan Mannesmann Boru San. ve Tic. A.Ş.	110.589.048	1.380	80.137	6.678	16,7%
ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	32.665.253	410	79.671	6639	16,8%
Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	38.263.894	496	77.145	6429	17,4%
Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	19.281.969	258	74.736	6228	17,9%
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	768.525.829	10.593	72.550	6.046	18,5%
Baymak Makina San. ve Tic. A.Ş.	43.499.565	613	70.962	5913	18,9%
Cimtas Boru İmalatları ve Tic. Ltd. Şti.	84.758.836	1.246	68.025	5.669	19,7%
Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	43.116.096	708	60898	5075	22,0%
Grid Solutions Enerji Endüstrisi A.Ş.	58.009.087	971	59.742	4.978	22,4%
Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	17.282.704	293	58.985	4915	22,7%
Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	58.749.278	1.011	58.110	4.843	23,1%
Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	43.657.805	766	56.995	4.750	23,5%
Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	30.283.580	592	51.155	4263	26,2%

Kaynak: ISO

Yukarıdaki tabloda ISO ilk 500 şirket içinde metal sektöründeki şirketlerin kişi başına karlılıkları yer almaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Tablo hazırlanırken, ISO 500 içerisindeki metal sektöründe yer alan şirketlerin karlılıklarına bakılmış, karlar önce çalışan sayısına bölünerek çalışan başına düşen yıllık kar elde edilmiştir. Bulunan bu tutar 12 aya bölünerek bir çalışan başına düşen aylık kar elde edilmiş, daha sonra istenen zammın çalışan başına düşen aylık kar ile oranlanmıştır. Kişi başına istenilen zam miktarı brüte döndürülmüş, (Sendikanın ortalama işçi için talep ettiği 695 TL, hesaplama brüt 1117 TL olarak hesaplanmıştır)

Yani şirketlerin işçi başına düşen karlarının ne kadarını ücret zammı olarak talep edildiğini göstermektedir.

Tabloya bakıldığında, İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.'nin kişi başına aylık karının yüzde 4,4'ü ancak talep edilen zamma denk gelmektedir.

Dolayısıyla, İSDEMİR bir aylık karının yalnızca yüzde 4,4'ünü verdiğinde işçilerin istediği bir aylık tüm ücret zammını vermesi anlamına gelmektedir.

Bir işçinin yarattığı bir aylık değer karşılığı İSDEMİR için 25 bin 324 TL'dir. İşçilerin istediği zam ise brüt bin 117 TL'dir. İşçilerin teklifinin tümü zam olarak verildiğinde bile her işçi üzerinden işverene aylık 24 bin 207 TL kar kalacaktır.

Tablo 19- MESS üyesi işyerlerinde kişi başına karlar

	Dönem Karı / Zararı	Çalışan Sayısı	2016 Yılında kişi başına yıllık kar	2016 Yılında kişi başına aylık kar	Bir İşçi İçin İstenen Zammın Kara Oranı
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	358.499.044	3746	95701,8	7975,2	14,0%
Borusan Mannesmann Boru San. ve Tic. A.Ş.	110.589.048	1380	80137,0	6678,1	16,7%
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	768525.829	10593	72550,3	6045,9	18,5%
Baymak Makina San. ve Tic. A.Ş.	43.499.565	613	70961,8	5913,5	18,9%
Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	43.657.805	766	56994,5	4749,5	23,5%
Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	29.194.201	725	40267,9	3355,7	33,3%
MAN Türkiye A.Ş.	80.409.775	1998	40245,1	3353,8	33,3%
TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	387.799.551	9788	39619,9	3301,7	33,8%
Delphi Automotive Systems Ltd. Şti.	116.433.598	4545	25618,0	2134,8	52,3%
Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	62.706.571	2469	25397,6	2116,5	52,8%
Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	11.390.676	453	25145,0	2095,4	53,3%

Kaynak: ISO

ISO 500 şirketleri içinde MESS üyesi işyerlerine baktığımızda da şirketlerin işçilerin talep ettiği zamların çok üzerinde karlar elde ettiği görülmektedir.

Tabloya bakıldığında, İçdaş Çelik Enerjinin kişi başına aylık karının yüzde 14'ü ancak talep edilen zamma denk gelmektedir.

Dolayısıyla, İçdaş Çelik bir aylık karının yalnızca yüzde 14'ü işçilerin istediği bir aylık tüm ücret zammının karşılığıdır.

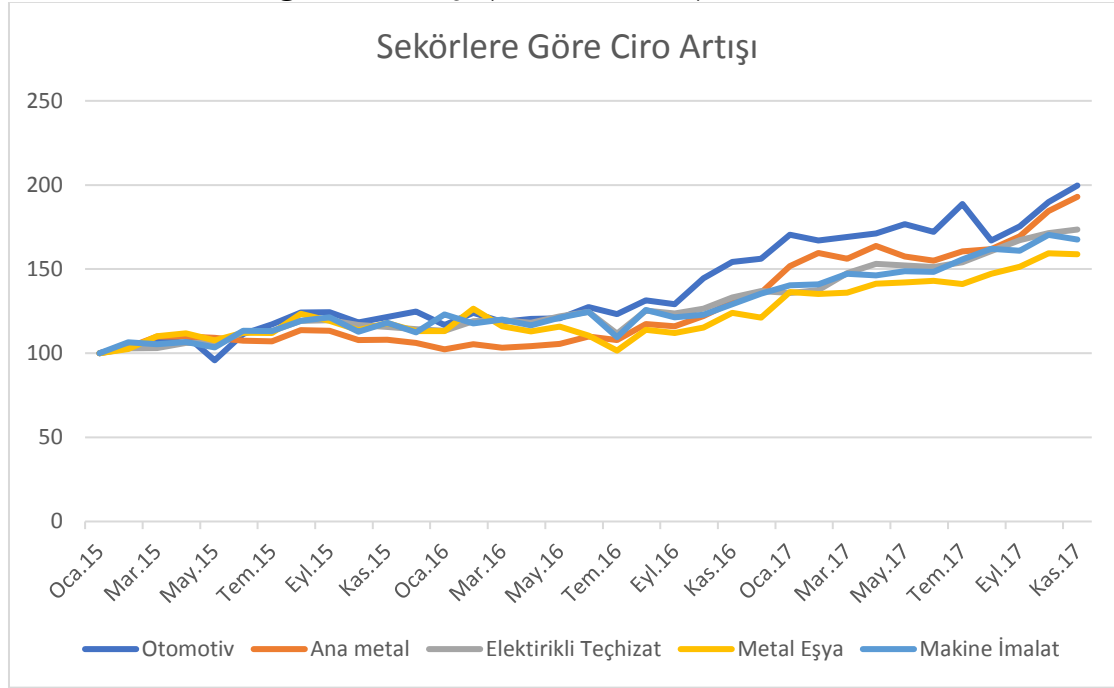
Bir işçinin yarattığı bir aylık değer karşılığı İçdaş Çelik için 7 bin 975 TL'dir. İşçilerin istediği zam ise brüt bin 117 TL'dir. İşçilerin teklifinin tümü zam olarak verildiğinde bile her işçi üzerinden işverene aylık 6 bin 858 TL kar kalacaktır.

Tofaş'ın aylık karının yalnızca yüzde 33,8'i işçilerin bütün istediğini karşılamaktadır.

Otokarda ise aylık karının yalnızca yarısı işçilerin bütün istediğini karşılamaktadır.

2.4.2 Metal Sektöründe Cirolar

Grafik 4- Sektörlere göre ciro artışı (Ocak 2015=100)

Kaynak: TÜİK verileri üzerinden hesaplanmıştır.

İhracattaki ve kapasite kullanım oranlarındaki artış ciro verilerinde yansımaktadır. Metal sektörü içinde değerlendirilen 5 ayrı sektör için de Ocak 2015 tarihi baz alındığında ciddi artışlar söz konusudur. En yüksek artış otomotivdedir. Sektörde ciro artışı ikiye katlanmış durumdadır. Meta sektörünün diğer amiral gemisi Ana Metal sanayi içinde ciro artışı yüzde 93 seviyesindedir. Söz konusu artış makine imalat sanayinde yüzde 68, metal eşya sanayinde yüzde 59, elektrikli teçhizat için yüzde 73,5'tür.

2.4.3 Sanayide Cirolar Artıyor

Metal işçilerine sadaka düzeyinde ücret zammı teklif eden patronlar karlarına kar katıyorlar. TUIK tarafından açıklanan Ekim 2017 dönemine yönelik Sanayi Ciro Endeksi'ne bakıldığında genel olarak sanayide, özel olarak da metal işkolunda ciroların bir önceki yıla göre olağanüstü artışı görülüyor. Her ne kadar cirolar kar anlamına gelmemekte ise de artan ciroların karları da artırması kaçınılmazdır.

Tablo-20 Metal sanayinde cirolar

Metal Alt Sektörleri	2016 Yılına Göre Cirolarda Artış %
Ana metal sanayii	51%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	38,78%
Bilgisayarların, elektronik ve optik	18,34%
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	21,70%
Elektrikli teçhizat imalatı	35,51%
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	38%
Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	98,64%
Motorlu kara taşıtı imalatı	31,36%

Kaynak: TÜİK

Tabloya baktığımızda, metal işkolunun alt sektörlerinden olan Ana Metal'de ciroların 2016 yılına göre yüzde 51 arttığı görülmektedir. Cirolardaki en yüksek artış "Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımında" yüzde 98,64 oranında gerçekleşmiştir.

2.5 TEŞVİKLER

2.5.1 İşverenler son dönemin en büyük teşviğini aldı

İşverenler son yıllarda Cumhuriyet tarihinde görülmedik ölçüde teşvik almaya başlamışlardır. Ali Koç hükümetten daha önce hiç görmedikleri kadar teşvik aldıklarını ancak sadece teşviğin, yeterli olmayacağını söylemiştir: *"Cumhuriyet tarihinin en önemli teşviklerini veriyor. Sanayiciye hiçbir dönemde böyle imkânlar sunulmadı"*.

Alarko CEO'su Ayhan Yavrucu da mevcut teşvik yelpazesinin inanılmaz boyutta olduğunu ancak stratejik bir bütünlük arz etmediğinin altını çizmektedir: *"Ben hiçbir dönemde bu kadar teşvik görmedim."* demiştir.

Maliye Bakanı Naci Ağbal 2018 yılı bütçe sunuş konuşmasında, *"Teşvik sistemini daha da etkinleştirdik, süper teşvik sistemini başlattık"* demiştir.

Teşviklerin bir bölümü İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanırken Fon, kamu harcamalarını finanse etme amacıyla kullanılmıştır.

Fonun 2002-2016 arası geliri 151 milyar TL iken bunun sadece 14,7 milyar TL'si işsizlere ödenmiştir. Fondan 32 milyar TL teşvik ödemelerine ve GAP'a harcanmıştır. Bu harcama işsizlik fonunun toplam gelirinin yüzde 21'ine karşılık gelmektedir. Teşviklere ise yaklaşık 20 milyar TL harcanmış durumdadır. Kaynakların yüzde 9,7'si işsizler için kullanılırken, hükümet ve işverenlere aktarılan kaynak ise yüzde 21 oranındadır.

Hükümet İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarına bir kez daha göz dikmiş ve 9 Şubat 2017'de yayımlanan 687 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İşsizlik Sigortası Fonundan sermayeye kaynak aktarılmasına olanak sağlamıştır. KHK ile 2017'de yeni istihdam edilen her işçi için işverenlere 773 TL destek sağlanmıştır. Bu desteğin 667 TL'si (yüzde 86'sı) İşsizlik Sigortası Fonu'ndan sağlanmıştır.

2.5.2 Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın Bütçe Sunuş Konuşmalarında Teşvikler

Maliye Bakanı Naci AĞBAL (2017 Yılı Bütçe Sunuş Konuşması)

"2017 yılı bütçesinin diğer bir özelliği de reel sektör desteklerinin önemli ölçüde artırıldığı bir bütçe olmasıdır. Reel sektöre verdiğimiz destek ve teşvik unsurlarını artırarak özel sektör aracılığıyla büyüme stratejimizi devam ettiriyoruz. Geçen yıl iki katına çıkardığımız reel kesim desteklerini bu yıl da yüzde 16 artırarak 32,4 milyar TL seviyesine çıkarıyoruz."

Maliye Bakanı Naci AĞBAL (2018 Yılı Bütçe Sunuş Konuşması)

“Teşvik sistemini daha da etkinleştirdik, süper teşvik sistemini başlattık. 2016 yılı sonunda teşvik sistemimizde önemli bir düzenleme yaparak proje bazında yatırımların teşvikini mümkün kıldık.

Ülkemizin arz güvenliğini sağlayabilecek ve dışa bağımlılığımızı azaltacak, teknolojik dönüşümüümüzü gerçekleştirecek, Ar-Ge içeriği yüksek, katma değerli ve nitelikli yatırımları ülkemize daha fazla çekebilmek için yatırımcı ihtiyaçlarına göre oluşturulabilen esnek bir model geliştirdik. Süper teşvik sistemiyle;

- Yüzde 200 oranında yatırıma katkı, sıfır kurumlar vergisi
- 10 yıl kurumlar vergisi istisnası
- Gümrük vergisi muafiyeti
- 10 yıl gelir vergisi stopaj istisnası, işveren sigorta primi desteği
- 49 yıl süreyle bedelsiz irtifak hakkı tesisi ve bedelsiz devir
- 10 yıl yüzde 50 oranında enerji tüketim desteği
- 10 yıl faiz / kar payı ya da hibe desteği
- 5 yıl asgari ücretin 20 katı nitelikli personel ücret desteği
- Yüzde 49 oranında yatırıma ortak olma
- Yatırım konusu ürüne kamu alım garantisi
- Altyapı yatırımı desteği
- İzin, tahsis, ruhsat, lisans ve tescil kolaylığı gibi destek ve teşvikleri yatırımcılarımızın ihtiyaçları doğrultusunda selektif bir şekilde kullanılabiliyoruz.

Teşvik sistemimizi daha da etkinleştirmek için 2017 yılı içerisinde;

- Yatırım teşvik belgesi yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralamalarını KDV’den istisna ettik.
- Lisanslı depoculuk yatırımları ve nükleer enerji yatırımlarını öncelikli yatırım konuları arasına aldık ve V. Bölge destekleri sunmaya başladık.
- **Sanayicilerimizin yüklerini önemli ölçüde azalttık”**

“2017 yılı Ocak-Ağustos döneminde geçtiğimiz yılın aynı döneme kıyasla imalat sektörüne verilen yatırım teşvik belgesi yüzde 50 artarak 1.207’den 1.810’a çıkmıştır. Söz konusu teşvik belgelerinde öngörülen sabit yatırım tutarı geçtiğimiz yıla kıyasla yüzde 36 artarak 23,7 milyar TL olmuştur.”

2.5.3 İşverenlere Yapılan Teşvikler

Ücret ve Mesleki Eğitim Destekleri

- Nitelikli Eleman İstihdam Desteği
- İş Başı Eğitim Programı
- İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören Çırak, Stajyer ve Öğrencilere Yapılacak Ücret Desteği
- Kısa Çalışma Ödeneği
- Ücret Garanti Fonu

Sosyal Sigorta Prim Teşvikleri - Genel

- Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası İşveren Hissesinde 5 Puanlık İndirim
- 1/2/2017 ile 31/12/2017 Tarihleri Arasında Sigortalı İstihdam Eden İşverenlere Uygulanacak Teşvik
- Asgari Ücret Desteği (2017-2018)
- 5 Puanlık Bağkur Prim İndirim/Teşviki

Sosyal Sigorta Prim Teşvikleri - Engelli/Genç/Kadın/İşsiz/Sosyal Yardım Alanların İstihdamı Halinde Teşvikler

- Genç ve Kadın İstihdamı ile Mesleki Belgesi Olan Sigortalıların İstihdamı Halinde Uygulanan Teşvik
- İşbaşı Eğitim Programı'nı Bitirenlerin İstihdamı Halinde Sağlanan Teşvik
- Engelli Sigortalıların İstihdamı Halinde Sağlanan Teşvik
- İşsizlik Ödeneği Alan Sigortalıların İstihdamı Halinde Sağlanan Teşvik
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Sosyal Hizmet Modellerinden Yararlanan Reşit Olan Çocuklarla İlgili Teşvik
- Nakdi Düzenli Sosyal Yardım Alanların İstihdamı Halinde Teşvik

Sosyal Sigorta Prim Teşvikleri -Bölgelere ve Yatırım Türüne Göre Teşvikler

- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Uyarınca Uygulanan Teşvik
- 51 İlimizde Uygulanan İlave 6 Puanlık İndirim
- Yurtdışına Götürülen/Gönderilen Sigortalılar için Uygulanacak 5 Puanlık İndirim
- Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi
- Kültür Yatırım ve Girişimlerine Teşvik

Sosyal Sigorta Prim Teşvikleri - İş Sağlığı ve Güvenliği

- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi
- İş Kazası Olmayan İşverene Prim Teşviki

3. ENFLASYON HESAPLAMASI VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ

MESS toplu sözleşmedeki temel parametrenin enflasyon olduğunu belirtmekte ve enflasyonun 2 katı ücret zammı teklif ettiğini belirtmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, resmi enflasyona MESS'de inanmaktadır ve geçtiğimiz yıllarda da ücret zamlarında enflasyonu baz almamıştır.

Tablo- 21 MESS'le yapılan TİS'ler

TİS Dönemi	6 Aylık Enflasyon	Ücret artışı	Ücret artışının enflasyon karşısındaki artışı
2008-2010	4,15%	8%	2 kat
2010-2012	0,18%	5,35%	30 kat
2012-2014	1,14%	10,64%	7 kat
2014-2017	3,78%	9,78%	2,5 kat

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere MESS'le yapılan sözleşmelerden 2010-2012 dönemini kapsayan toplu sözleşmede yapılan ücret zammı enflasyonun 30 kat fazlasıdır. Diğer yandan 2012-2014 dönemini kapsayan toplu sözleşmede yapılan ücret zammı enflasyonun 7 kat fazlasıdır.

Dolayısıyla enflasyon artışı ile ücret artışının doğrudan bir ilişkisi yoktur ve olmamalıdır.

Diğer yandan, enflasyon hesaplamaları ile sürekli oynandığı ve resmi enflasyonun işçilerin enflasyonu olmadığı açıktır.

3.1 Enflasyon nedir? Nasıl hesaplanmaktadır?

Enflasyon, “fiyatlar genel düzeyinin devamlı olarak yükselmesi nedeniyle paranın sürekli değer kaybetmesi veya tüketicilerin satın alma gücünü yitirmesi” olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanımda dikkat edilmesi gereken birkaç nokta var. Öncelikle, enflasyon rakamı, her hangi bir mal ve hizmetin fiyat artışını değil, fiyatların genel düzeyindeki bir artışı ifade eder. Dolayısıyla, enflasyon rakamı bir ortalamayı ifade eder. Ve ortalamalar, hiçbir zaman gerçeği ifade etmezler.

Enflasyon rakamının bir ortalama olması için, çok sayıda mal ve hizmetin fiyatlarındaki değişimin belirli bir zaman aralığında izlenmesi ve bunların hepsinin ortalamasının alınması gerekir.

Bu zamana göre değişim endeksleme yöntemiyle yapılır. Belirli bir zaman örneğin 2003 yılı başlangıç alınır ve 100'e eşitlenir. Fiyat hareketleri, bu temel yıla dolayısıyla 100'e oranlanarak izlenir.

Endeks oluşturmak için, çeşitli mal ve hizmetlerden oluşan bir “sepet” oluşturulur. Bu sepet, farklı piyasalar için (örneğin tüketici, üretici vb.) oluşturulur ve sepetin içinde yer alan mal ve hizmetlerdeki fiyat hareketleri düzenli olarak izlenir.

Bu sepetin içine tüketime veya üretime konu olan bütün mal ve hizmetler dahil edilmez. Tüketici fiyatları endeksine temel olan mal ve hizmet sepeti, hanehalklarının yaptıkları tüketim harcamaları içinde en fazla paya sahip olanlardan oluşturulur. Üretici fiyatları endeksinde de yine aynı şekilde tüm üretilen mal ve hizmetler değil, belirli ölçütlere uyan mal ve hizmetler sepetin içine dahil edilirler.

Tüketici fiyatları endeksinde ölçülen, hane halklarının gerçekleştirdiği tüketim harcamalarındaki değişimdir. Ancak burada tüm harcamalar dikkate alınmaz ve aslında hesaplanan hanehalklarının yaptığı harcamalardaki değişim değil, daha önceden sepete konulmuş mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki değişimlerdir. Dolayısıyla, yapılmayan harcamalar da endeksin içinde yer alırlar. Bu harcamaların yapılmış olduğu varsayılır.

Tüketici fiyatları endeksinde, 12 ana grup altında 414 madde kapsamaktadır.

Tablo 22- Tüketici fiyatları endeksi ana harcama gruplarında yıllara göre değişim

	Ana harcama grubu	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
01	Gıda ve alkolsüz içecekler	27,60	26,78	26,22	24,09	24,45	24,25	23,68	21,77
02	Alkollü içecekler ve tütün	5,31	5,90	5,21	5,07	5,29	4,82	4,98	5,87
03	Giyim ve ayakkabı	7,30	7,22	6,87	6,83	7,17	7,38	7,43	7,33
04	Konut	16,83	16,46	16,44	16,68	16,41	15,79	15,93	14,85
05	Ev eşyası	6,78	6,93	7,45	7,28	7,52	7,78	8,02	7,72
06	Sağlık	2,55	2,40	2,29	2,22	2,44	2,57	2,66	2,63
07	Ulaştırma	13,90	15,15	16,73	17,99	15,54	15,38	14,31	16,31
08	Haberleşme	4,94	4,64	4,60	4,64	4,70	4,38	4,42	4,12
09	Eğlence ve kültür	2,83	2,70	2,98	2,95	3,36	3,54	3,81	3,62
10	Eğitim	2,48	2,32	2,18	1,91	2,26	2,53	2,56	2,69
11	Lokanta ve oteller	5,51	5,89	5,63	6,18	6,58	6,98	7,47	8,05
12	Çeşitli mal ve hizmetler	3,97	3,61	3,40	4,16	4,28	4,60	4,73	5,04

Ana harcama gruplarına bakıldığında, bazı grupların ağırlıklarının sürekli olarak azaltıldığı görülmektedir. Örneğin, Gıda ve alkolsüz içecekler grubunun ağırlığı 2010 yılında 27,60 iken, 2017 yılında 21,77'ye düşürülmüştür. Bu grubun ağırlığı 2017 yılından 2017 yılına göre yaklaşık yüzde 28 oranında azaltılmıştır.

Gıdaya yapılan harcama gelir düzeyine göre değişecektir. Gelir arttıkça toplam gelir içindeki gıdanın payı azalacak, gelir azaldıkça gıdaya ayrılan pay artacaktır. Dolayısıyla, gıdaya yapılan harcamaların enflasyon içindeki ağırlığının azaltılması yüksek gelir grupları lehine, düşük gelir grupları aleyhindedir. Bir başka deyimle, gıdanın enflasyon içindeki ağırlığının azaltılması ücretle geçinenlerin enflasyonunu düşük gösterecektir.

Tersine alkollü içeceklerin enflasyona etkisi, ağırlığı artırılmıştır. Alkollü içeceğe yapılacak harcamanın gelire bağlantılı olduğu ve düşük gelirli olanların daha az pay ayıracağı açıktır. Bu anlamda alkollü içeceğin payının artırılması düşük gelir sahiplerini, ücretle geçinenlerin enflasyonunu daha düşük gösterecektir.

2017 yılında ağırlıkları bir önceki yıla göre artırılan kalemler ulaştırma, alkollü içecekler ve tütün, eğitim, lokanta ve otel, çeşitli mal ve hizmetlerdir. Bu ana gruplardaki ağırlık artışı ücretlilerin enflasyonlarının daha düşük çıkmasına yol açacaktır.

Bu noktada ağırlıkların nasıl belirlendiği konusu önem kazanmaktadır. Tüketici fiyatları endeksine temel oluşturan sepetin içindeki mal ve hizmetlerin toplam içindeki ağırlıkları hesaplanırken, herhangi bir sınıflandırma yapılmamaktadır. Yani, farklı bölgelerde, farklı gelir düzeylerindeki tüm nüfusun harcamaları gruplandırılmakta ve bunların toplam içindeki oranları hesaplanarak, ağırlıkları bulunmaktadır. Ağırlıklar, tüm nüfusun ortalamasını ifade etmektedir. Dolayısıyla, giderlerinin ağırlığı devletin belirlemiş olduğu ağırlıklardan farklı olanların, fiyat artışları nedeniyle harcamalarındaki artış ile enflasyondaki artış birbirini hiçbir zaman tutmayacaktır.

Enflasyonla ilgili söylediklerimizi toparlayacak olursak:

1. Enflasyon rakamları hiçbir zaman kişilerin yaşadığı gerçek enflasyonu yansıtmazlar. Ortalama esas alındığı için bu mümkün değildir.
2. Diğer taraftan devlet tarafından açıklanan enflasyon rakamları, gündelik hayatın birçok alanında temel alınmaktadır. Kira kontratları, toplu iş sözleşmeleri, devlet memuru maaşları, örgütsüz işyerlerinde ücret artışları vb.
3. Bu nedenle, enflasyonu hesaplama yöntemi, gerçek enflasyonun yükünün toplumun kimi kesimlerinden alınıp, diğerlerinin sırtına yıkılması sonucunu doğurur.
4. Ancak, enflasyon bir hesaplama hatasının kurbanı değildir. Yürürlükte olan enflasyon hesaplaması bilinçlidir ve sınıfsal bir tercihi yansıtmaktadır.
5. Türkiye’de enflasyon hesaplama yöntemi, tüm nüfusun harcamalarının ortalamasını dikkate aldığı için, farklı gelir grupları arasındaki harcamaların ağırlıklarının ortalamasını almaktadır. Bu nedenle, fiyat artışlarının daha düşük olduğu kalemler, ücretlilerin gelirlerinin büyük bölümünü harcadığı mal ve hizmetlerdeki enflasyonu aşağıya çekmektedir.
6. Enflasyon hesaplamasında ücretliler aleyhine bir diğer unsur ise, fiyat artışlarının, devletin hesaplamada kullandığı ağırlıkları değiştirmesi nedeniyle, açıklanan enflasyon rakamları ile gerçek enflasyon arasındaki fark çok daha fazla açılmaktadır.
7. Devlet, enflasyon hesaplamasına esas olan ağırlıkları ile oynayabilmekte, endekste kullanılan mal ve hizmet türlerini dilediği zaman değiştirebilmektedir.
8. Bu nedenle de devletin açıkladığı enflasyon rakamlarına başta işçiler olmak üzere toplumun büyük bir bölümü inanmamaktadır.

Burada sorun hesaplamaya esas alınan yöntemin değiştirilmesidir. İşçiler, ücret geliriyle yaşamlarını devam ettirirler ve bu gelire yapabilecekleri harcamalar bellidir. Enflasyon endeksinin hesaplanmasına esas alınan sepetin içinde yer alan mal ve hizmetlerin çoğunluğu işçilerin tüketimlerine konu bile olmamaktadır. Dolayısıyla mal ve hizmet sepetinin işçiler baz alınarak yeniden oluşturulması gerekmektedir.

Bu yapıldıktan sonra bu sepetin içindeki mal ve hizmetlerin ağırlıklandırılması, sadece işçilerin yaptığı harcamalar temel alınarak yapılmalıdır.

Fiyat artışları nedeniyle ağırlıklar değiştiğinden, belirli aralıklarla, ağırlıklar yeniden belirlenmelidir.

Kısaca, yeni bir ÜCRETLİLER GEÇİNME ENDEKSİ” oluşturulmalıdır.

4. SENDİKAMIZIN TOPLU SÖZLEŞME TEKLİFİ

Toplam 77 ana madde ile çok sayıda geçici madde ile ek maddeden oluşan toplu iş sözleşmesinde köklü değişiklikler öngörüyoruz. Bu kapsamda 77 ana maddenin 47 maddesinde değişiklik teklif edeceğiz. Bu 47 maddenin bir bölümü idari maddelerden, bir bölümü sosyal haklardan, bir bölümü de ücret maddesinden oluşmaktadır.

Öncelikle belirtmek isteriz ki, toplu sözleşme teklifimiz 2 yıllık olacaktır.

4.1 Ücret Teklifimiz:

Ücret teklifimiz 4 bölümden oluşmaktadır.

İşe Giriş Ücreti:

İlk defa işe girecek bir metal işçisinin ücretinin asgari ücretin yüzde 15 oranında üzerinde olması teklif edilecektir. Ayrıca Metal Sanayi İş Değerlendirme Sisteminin (MİDS) uygulandığı işyerleri için de iş gruplarına göre asgari ücretin yüzde 10'u ile yüzde 20'si oranında artış içeren teklifimiz olacaktır.

Ücret Zammı:

Ücret zam teklifimiz 3 bölümden oluşmaktadır.

1- Tamamlama:

Tamamlama (iblağ) belirli bir ücret seviyesinin altında kalan işçilerin ücretlerinin bu ücret seviyesine getirilmesidir. Bu çerçevede, saat ücret 9 TL'nin altına olan metal işçilerinin saat ücretleri öncelikle 9 TL'ye getirilecek, ücret zammı daha sonra yapılacaktır.

2- Kıdem Zammı:

2016 yılında asgari ücretin geleneksel artış oranının üzerinde yükselmesi sonucu kıdemli işçi ile yeni işe giren işçi arasında ücret farkı oldukça azalmıştır. Aslında, kıdemli işçinin ücretinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede **her bir kıdem yılı için saat ücretlerine 10 krş teklif edilmiştir.** Ancak, bu tutar 1,50 TL'yi geçmeyecektir.

3- Maktu Ücret Zammı:

Metal işkolunda çalışan işçiler giderek gençleşmektedir. Metal sektöründe çalışan işçilerin yüzde 25'i son 3 yılda işe giren işçilerden oluşmaktadır. Bu nedenle, işyerlerinde kıdem süresi az olan işçilerin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu çerçevede, yukarıda belirtilen zam uygulamalarından sonra tüm işçilere **maktu olarak 2,40 TL/saat ücret zammı** yapılması teklif edilmiştir.

Tamamlama, kıdem zammı ve maktu ücret zammının karşılığı ortalama ücret bazında yüzde 30,47'dir.

Teklifimizin parasal karşılığı ortalamada saat ücretlerine 3,24 TL'dir.

Bu tutar da ilk 6 aylık dönem için net 695 TL'ye denk gelmektedir.

Diğer zam dönemleri için:

2. altı aylık dönemde enflasyon oranına 2 puan artış teklif edilmiştir.

3. altı aylık dönemde yüzde 6 oranında ücret zammı teklif edilmiştir. Enflasyonun yüzde 6'yı geçmesi durumunda ise enflasyon oranı kadar ücret zammı yapılacaktır.

4. altı aylık dönemde enflasyon oranına 2 puan artış teklif edilmiştir.

4.2 Sosyal Haklar

Metal işçilerine ödenen sosyal hakların ücret içerisindeki payı giderek düşmekte, ödeme yapılması gereken nedenle yapılan ödeme arasında bir bağ kalmamaktadır. Örneğin, bayramlarda metal işçilerine net 148,5 TL ile 283,5 TL arasında değişen miktarlarda bayram ödemesi yapılmaktadır. Bu tutar, bir işçinin ailesini görmek için başka bir ile gitmesi halinde yol ücretini bile karşılamaktan uzaktır.

Aynı şekilde çocuklar için yapılan aylık ödeme 8,5 TL ile 6,8 TL arasında değişmektedir.

Dolayısıyla sosyal ödemelerdeki bu orantısızlığın giderilmesi ve yükseltilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu nedenle, **sosyal haklarda yüzde 50 oranında bir artış teklif** edilmiştir.

Ayrıca, **Kurban Bayramı için ayrımsız tüm metal işçilerine 750 TL'lik Kurban Bayramı ödemesi teklif** edilmiştir.

Sosyal hakların ikinci yılı için ise enflasyon artı 3 puan artış teklif edilmiştir.

4.3 İdari Maddeler

Grup toplu iş sözleşmesindeki birçok madde de “kanun uygulanır” ibaresi yer almaktadır. Bu durum, iş kanununda yapılacak olası bir değişikliğin kendiliğinden sözleşme hükmü olması ve uygulanması demektir. Oysa taraflar bugünkü koşullarda karşılıklı olarak anlaşmaktadırlar ve bu anlaşma ne ise onun açık olarak yazılması gereklidir. Bu nedenle, Sendikamız “kanun uygulanır” ibaresi geçen tüm maddelerde değişiklik talep etmektedir.

Ayrıca, doğrudan ya da dolaylı olarak esneklik içeren tüm maddelerde değişiklik teklif edilerek bu içerikteki maddelerin işçilerin aleyhine uygulanması ve çalışma koşullarını ağırlaştırıcı sonuçlar yaratması engellenmek istenmektedir.

Değişiklik talep edilen idari maddelerden bazıları şunlardır:

Kapsam Maddesi: Sendikalaşma hakkını sınırlayan madde daraltılmaktadır.

Sendikal İzinler: Sendikal çalışmaların daha etkin sürdürülmesi amacıyla sendika temsilcilerinin izin sürelerinde ve sendikal eğitim izin sürelerinde değişiklik teklif edilmiştir.

Disiplin Kurulu: Disiplin kurulunda işçilerin haklarının daha etkin savunulması amacıyla değişiklik teklif edilecek, yazılı ihtar gibi cezaların da disiplin kurulunda verilmesi teklif edilmiştir.

Çalışma Süreleri Kısaltılacak: Ağır çalışma koşullarının olduğu işkolumuzda çalışma süreleri kısaltılmalıdır. Başta otomotiv sektörü olmak üzere, metal işkolunda çalışma sürelerini çağdaş sanayileşmiş ülkeler düzeyine getirilmesi mücadelesini vereceğiz. Bu nedenle haftalık 45 saat olan **çalışma süresinin** ücretler düşürülmeden **37,5 saate düşürülmesi** teklif edilecektir. Ayrıca, işçilerin hafta tatillerini ailelere ile birlikte geçirmelerini sağlamak amacıyla **pazar günü hafta tatili** olarak teklif edilmiştir.

Ara Dinlenmesi: Ağır çalışma koşullarına sahip işçilerin çalışma süresinde dinlenebilmeleri, çay, sigara içmelerini sağlamak amacıyla öğle molası (kanuni ara dinlenmesi) dışında günde 2 defa 15'er dakikalık dinlenme molası teklif edilmiştir. Bu molalar çalışma süresinden sayılacaktır.

Kıralık İşçiliğe Hayır: İşyerlerinde özel istihdam büroları aracılığı ile işçi çalıştırılması engellenecek, herhangi bir ad altında geçici süreli (belirli süreli) işçi çalıştırılmasını engelleyici hüküm teklif edilmiştir.

İhbar Tazminatı: İhbar öneleri 2'şer hafta artırılmıştır.

Kıdem Tazminatı: Kıdem tazminatının ödenme koşulları açık olarak yazılacak, böylece olası bir fon durumunda işçilerin hakları korunmaya çalışılacaktır.

Fazla Çalışmanın Düzenlenmesi: İşçilerin fazla mesai yapma koşulları yeniden belirlenecektir.

Fazla Çalışma Ücreti: Bayram ve genel tatillerde **fazla mesai ücreti yüzde 200 (4 yevmiye)** olarak teklif edilmiştir.

İşçilerin kendi hafta tatillerinde fazla mesai yapmaları halinde ise fazla mesai ücreti yüzde 150 (3,5 yevmiye) olarak teklif edilmiştir.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün kadın işçiler için ücretli tatil olması talep edilmiştir.

3 Aralık Dünya Engelliler gününün engelli kadrosunda çalışanlar için **ücretli izin** günü olması talep edilmiştir.

Gece Zammı: Gece çalışmanın zorluğu ve yıpratıcılığı göz önüne alınarak gece zammı yüzde 15 olarak teklif edilmiştir.

Postabaşılık Tazminatı: Postabaşılık tazminatı yüzde 10 olarak teklif edilmiştir.

Yıllık Ücretli İzin: Yıllık ücretli izinlerin 2'şer gün artırılması teklif edilmiştir.

Vergi Dilimi Sabitlenecek: İşçiler, bazı zam dönemlerinde neredeyse hiç zam alamamakta, alınan ücret zamları vergi dilimlerinin değişmesi nedeniyle devlete vergi olarak kesilmektedir. Bu nedenle, yüzde 15'i aşan gelir vergisi ödemelerinin işveren tarafından üstlenilmesi teklif edilmiştir.

Hastalık Halinde Yapılan Ödemeler: Halen işçiler hastalandıklarında ancak 5 gün ve daha fazla süreli rapor aldıklarında ilk 2 günün ücreti ödenmektedir. İşçiler hastalanmalarının yanı sıra bir de gelir kaybına uğramamalı, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun ödemediği ilk 2 günün ücreti işverence ödenmelidir.

Ayrıca işyeri hekimlerinin verdiği izinler ücretli olmalıdır.

Eşin Yakınlarının Vefatında Ölüm İzni: Üyenin eşinin ana ve babası ile kardeşlerinin ölümü halinde de ölüm izni teklif edilmiştir.

İSİG Konusunda Sendikanın Yetki ve Sorumluluğu Artırılmalıdır: İşçilerin sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işyerlerinde sendikanın yetkili uzmanları da periyodik kontroller ve denetimler gerçekleştirebilmelidir.

Erzak Yardımı: İşçilere Ramazan Bayramından önce 300 TL'lik erzak yardımı yapılması teklif edilmiştir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası: Sendika üyesi işçilerin ceplerinden sağlık gideri ödememeleri için tamamlayıcı sağlık sigortası yapılması teklif edilmiştir.

Promosyon: İşçi ücretlerinin bankada işlem görmesi nedeniyle alınan promosyonların işçilere ödenmesi teklif edilmiştir.

MESS ile sürdürülmekte olan grup toplu sözleşmesi yaklaşık 180 işyerinden 130 bin işçiyi doğrudan ilgilendirmektedir. Bu sözleşme sadece 130 binin üzerinde metal işçisini ve onların ailelerini değil, başta sendikalı işçiler olmak üzere işçi sınıfının diğer kesimlerini de etkileme gücüne sahiptir.

Metal işkolundaki grup toplu sözleşmeleri gerek tarihsel olarak gerekse de güncel olarak çeşitli yönleriyle hep önemli olmuş, mücadeleler sınıf mücadelesinde iz bırakmıştır. Metal grup sözleşmeleri; sözleşme kapsamında işçinin çokluğu, örgütlülük düzeyi ve niteliği, MESS'in işveren örgütleri içindeki farklı durumu ve sektörün ekonomi içindeki büyüklüğü nedeniyle hep önemli olmuştur. 2015 yılı yaz aylarında yaşanan "Metal Fırtına" güncel bir mücadele dönemine işaret ederken, "DGM'yi ezdik sıra MESS'de" şiarı da metal işçilerinin tarihsel mücadelesine işaret ediyor.

DİSK **Birleşik Metal-İş**

Bostancı Mahallesi E 80 Yanyol Cd. No: 2 34744 Kadıköy/İSTANBUL

Tel.: 0216 380 8590 Faks.: 0216 410 6626

<http://birlesikmetal.org>

bilgi@birlesikmetal.org